

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 16 marca 2022 r.*

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa – Środki ograniczające przyjęte wobec Syrii – Zamrożenie środków finansowych – Błędy w ocenie – Kryterium wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii – Domniemanie powiązania z reżimem syryjskim – Obalenie domniemanania

W sprawie T-249/20

Abdelkader Sabra, zamieszkały w Bejrucie (Liban), którego reprezentowały M. Lester, QC, oraz A. Bradshaw, solicitor,

strona skarżąca,

przeciwko

Radzie Unii Europejskiej, którą reprezentowali T. Haas oraz V. Piessevaux, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 263 TFUE żądanie stwierdzenia nieważności decyzji wykonawczej Rady (WPZiB) 2020/212 z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie wykonania decyzji 2013/255/WPZiB dotyczącej środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii (Dz.U. 2020, L 43 I, s. 6), rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2020/211 z dnia 17 lutego 2020 r. wykonującego rozporządzenie (UE) nr 36/2012 w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii (Dz.U. 2020, L 43 I, s. 1), decyzji Rady (WPZiB) 2020/719 z dnia 28 maja 2020 r. zmieniającej decyzję 2013/255/WPZiB dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii (Dz.U. 2020, L 168, s. 66) i rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2020/716 z dnia 28 maja 2020 r. wykonującego rozporządzenie (UE) nr 36/2012 w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii (Dz.U. 2020, L 168, s. 1) w zakresie, w jakim akty te dotyczą skarżącego,

SĄD (czwarta izba),

w składzie: S. Gervasoni, prezes, R. Frenco i J. Martín y Pérez de Nanclares (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: M. Zwodziak-Carbonne, administratorka,

* Język postępowania: angielski.

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 września 2021 r.,

wyduje następujący

Wyrok

I. Okoliczności powstania sporu i okoliczności faktyczne zaistniałe po wniesieniu skargi

- 1 Skarżący, Abdelkader Sabra, jest przedsiębiorcą posiadającym obywatelstwa syryjskie i libańskie.
- 2 Rada Unii Europejskiej, zdecydowanie potępiając brutalne represje wobec pokojowych protestów w Syrii i wzywając władze syryjskie do zaprzestania używania siły, w dniu 9 maja 2011 r. przyjęła – na podstawie art. 29 TUE – decyzję 2011/273/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Syrii (Dz.U. 2011, L 121, s. 11). Zważywszy na powagę sytuacji, Rada wprowadziła: embargo na broń, zakaz eksportu sprzętu, który mógłby posłużyć do celów wewnętrznych represji, ograniczenia dotyczące wjazdu na terytorium Unii Europejskiej oraz zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych niektórych osób i podmiotów odpowiedzialnych za brutalne represje wobec ludności cywilnej w Syrii.
- 3 Nazwiska osób odpowiedzialnych za brutalne represje wobec ludności cywilnej w Syrii oraz nazwiska osób fizycznych i nazwy osób prawnych i podmiotów, które są z nimi powiązane, zostały wymienione w załączniku do decyzji 2011/273. Zgodnie z art. 5 ust. 1 tej decyzji Rada, stanowiąc na wniosek państwa członkowskiego lub Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, może zmienić ten załącznik. W chwili wydania przedmiotowej decyzji nazwisko skarżącego w nim nie figurowało.
- 4 Jako że niektóre środki ograniczające przyjęte wobec Syryjskiej Republiki Arabskiej wchodzą w zakres stosowania traktatu FUE, Rada, na podstawie art. 215 ust. 2 TFUE, przyjęła rozporządzenie (UE) nr 442/2011 z dnia 9 maja 2011 r. w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii (Dz.U. 2011, L 121, s. 1). Treść tego rozporządzenia jest zasadniczo identyczna z treścią decyzji 2011/273. Wykaz osób, podmiotów i organów uznanych albo za odpowiedzialne za odnośne represje, albo za powiązane z odpowiedzialnymi za te represje, zamieszczony w załączniku II do wspomnianego rozporządzenia, jest identyczny z wykazem zamieszczonym w załączniku do decyzji 2011/273. Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 4 rozporządzenia nr 442/2011 gdy Rada podejmuje decyzję o objęciu osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organu wskazanymi środkami, wprowadza ona stosowne zmiany w załączniku II, a ponadto poddaje zamieszczony w tym załączniku wykaz regularnemu przeglądowi, co najmniej raz na 12 miesięcy.
- 5 Decyzją 2011/782/WPZiB z dnia 1 grudnia 2011 r. w sprawie środków ograniczających wobec Syrii i uchylecia decyzji 2011/273 (Dz.U. 2011, L 319, s. 56) Rada uznała, w związku z poważną sytuacją w Syrii, że konieczne jest wprowadzenie dodatkowych środków ograniczających. Dla jasności środki nałożone na mocy decyzji 2011/273 oraz dodatkowe środki zostały zawarte w jednym akcie prawnym. Artykuł 18 decyzji 2011/782 przewiduje ograniczenia w zakresie wjazdu na terytorium Unii Europejskiej osób wymienionych w załączniku I do tej decyzji, a jej art. 19 – zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych osób i podmiotów, których nazwisko lub nazwa figuruje w załącznikach I i II.

- 6 Rozporządzenie nr 442/2011 zostało zastąpione rozporządzeniem Rady (UE) nr 36/2012 z dnia 18 stycznia 2012 r. w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii oraz uchylającym rozporządzenie nr 442/2011 (Dz.U. 2012, L 16, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2018, L 190, s. 20).
- 7 Decyzja 2011/782 została zastąpiona decyzją Rady 2012/739/WPZiB z dnia 29 listopada 2012 r. dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii i uchylającą decyzję 2011/782 (Dz.U. 2012, L 330, s. 21; sprostowania: Dz.U. 2013, L 123, s. 28; Dz.U. 2013, L 127, s. 44), która z kolei została zastąpiona decyzją Rady 2013/255/WPZiB z dnia 31 maja 2013 r. dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii (Dz.U. 2013, L 147, s. 14; sprostowanie Dz.U. 2018, L 190, s. 20).
- 8 W dniu 12 października 2015 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2015/1836 zmieniającą decyzję 2013/255 (Dz.U. 2015, L 266, s. 75). Tego samego dnia Rada przyjęła rozporządzenie (UE) 2015/1828 zmieniające rozporządzenie nr 36/2012 (Dz.U. 2015, L 266, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2016, L 336, s. 42).
- 9 Zgodnie z motywem 6 decyzji 2015/1836 „Rada ocenia, że z powodu ścisłej kontroli gospodarki przez reżim syryjski, wewnętrzny krąg wiodących przedsiębiorców działających w Syrii może utrzymywać swój status jedynie poprzez bliskie powiązania z reżimem i wspieranie go, a także poprzez utrzymywanie w nim wpływów”, oraz „Rada uważa, że powinna wprowadzić środki ograniczające nakładające ograniczenia wjazdu oraz zamrażające wszystkie środki pieniężne i zasoby gospodarcze należące do, będące w posiadaniu, dyspozycji lub pod kontrolą tych wiodących przedsiębiorców działających w Syrii, określonych przez [nią] i wymienionych w załączniku I, aby uniemożliwić im materialne lub finansowe wspieranie reżimu oraz aby poprzez ich wpływy zwiększyć nacisk na sam reżim w celu zmiany jego polityki represji”.
- 10 Decyzją 2015/1836 zmieniono brzmienie art. 27 i 28 decyzji 2013/255. Artykuły te przewidują od tej pory ograniczenia wjazdu na terytorium państw członkowskich oraz przejazdu przez to terytorium, a także zamrożenie środków finansowych „wiodących przedsiębiorców działających w Syrii”, chyba że „istnieją wystarczające informacje potwierdzające, że osoby te nie są lub przestały być związane z reżimem lub nie wywierają na niego wpływu ani nie jest z nimi związane rzeczywiste ryzyko omijania środków ograniczających”.
- 11 Rozporządzeniem 2015/1828 zmieniono między innymi brzmienie art. 15 rozporządzenia nr 36/2012 w celu dodania nowych kryteriów umieszczenia w wykazie, określonych w decyzji 2015/1836 i wprowadzonych decyzją 2013/255.
- 12 Decyzją wykonawczą Rady (WPZiB) 2020/212 z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie wykonania decyzji 2013/255 (Dz.U. 2020, L 43 I, s. 6) i rozporządzeniem wykonawczym Rady (UE) 2020/211 z dnia 17 lutego 2020 r. dotyczącym wykonania rozporządzenia nr 36/2012 (Dz.U. 2020, L 43 I, s. 1) (zwanymi dalej łącznie „aktami pierwotnymi”) nazwisko skarżącego zostało umieszczone w pozycji 293 wykazu figurującego w tabeli A (Osoby) załącznika I do decyzji 2013/255 i w pozycji 293 wykazu figurującego w tabeli A (Osoby) załącznika II do rozporządzenia nr 36/2012 (zwanymi dalej łącznie „przedmiotowymi wykazami”).
- 13 Z jednej strony „dane identyfikacyjne” umieszczone w przedmiotowych wykazach wskazują, że skarżący jest płci męskiej, ma obywatelstwa syryjskie i libańskie oraz urodził się w dniu 14 września 1955 r. Ponadto jego stanowiska są opisane następująco: „właściciel Sabra Maritime Agency; szef syryjsko-tureckiej rady biznesu; współzałożyciel Phoenicia Tourism Company;

przewodniczący Izby Żeglugi Morskiej w Syrii”. Wreszcie, „Phoenicia Tourism Company [LLC]” i „Sabra Maritime Agency” są tam wymienione jako „[k]rewny/wspólnik/podmiot lub partner/powiązania” skarżącego.

- 14 Z drugiej strony powody umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach zostały sformułowane w następujący sposób:

„Czołowy przedsiębiorc[a] działający[...] w Syrii mający różnorakie interesy gospodarcze, zwłaszcza w sektorze morskim i w sektorze turystyki. Jako główny potentat w żegludze morskiej i bliski wspólnik biznesowy Ramiego Makhloufa (wspierającego reżim i kuzyna Baszara Al-Asada) Abdelkader Sara [Sabra] udziela wsparcia finansowego i gospodarczego reżimowi syryjskiemu, także poprzez spółki offshore. Abdelkader Sabra również czerpie korzyści w związku ze swoimi powiązaniem z reżimem, które umożliwiły mu rozszerzanie działalności w sektorze nieruchomości. Uczestniczy też w praniu pieniędzy i działaniach handlowych wspierających reżim syryjski i osoby z nim powiązane”.

- 15 Pismem z dnia 16 marca 2020 r. skarżący zwrócił się do Rady o dostarczenie mu w szczególności kopii wszystkich informacji i materiałów potwierdzających zasadność umieszczenia jego nazwiska w przedmiotowych wykazach.
- 16 W odpowiedzi na pismo skarżącego, o którym mowa w pkt 15 powyżej, w dniu 6 kwietnia 2020 r. Rada przekazała mu dokument o sygnaturze WK 1755/2020 INIT z dnia 12 lutego 2020 r., zawierający dowody na poparcie uzasadnienia umieszczenia jego nazwiska w przedmiotowych wykazach.
- 17 W piśmie z dnia 4 maja 2020 r. skarżący przedstawił uwagi w przedmiocie decyzji o umieszczeniu jego nazwiska w przedmiotowych wykazach na podstawie aktów pierwotnych i zwrócił się do Rady o wykreślenie jego nazwiska ze wspomnianych wykazów.
- 18 W dniu 28 maja 2020 r. Rada przyjęła decyzję (WPZiB) 2020/719 zmieniającą decyzję 2013/255 (Dz.U. 2020, L 168, s. 66) oraz rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/716 wykonujące rozporządzenie nr 36/2012 (Dz.U. 2020, L 168, s. 1) (zwane dalej łącznie „aktami utrzymującymi”). Na mocy decyzji 2020/719 obowiązywanie decyzji 2013/255 zostało przedłużone do dnia 1 czerwca 2021 r. Nazwisko skarżącego zostało pozostawione w pozycji 293 przedmiotowych wykazów na podstawie powodów identycznych z powodami przyjętymi w pierwotnych aktach.
- 19 Pismem z dnia 2 czerwca 2020 r. Rada poinformowała skarżącego o swojej decyzji o pozostawieniu jego nazwiska w przedmiotowych wykazach na podstawie aktów utrzymujących. Ponadto poinformowała go, że jest w trakcie badania uwag i dokumentów przedstawionych jej przez skarżącego pismem z dnia 4 maja 2020 r. (zob. pkt 17 powyżej), co zdaniem Rady wymagało kilku tygodni pracy ze względu na liczne argumenty przedstawione na poparcie jego wniosku oraz dużą liczbę załączonych dokumentów.

II. Postępowanie i żądania stron

- 20 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 28 kwietnia 2020 r. skarżący wniósł niniejszą skargę mającą za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności aktów pierwotnych w zakresie, w jakim akty te go dotyczą.

- 21 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 10 czerwca 2020 r. skarżący dostosował skargę, na podstawie art. 86 regulaminu postępowania, tak aby obejmowała ona również stwierdzenie nieważności aktów utrzymujących w zakresie, w jakim akty te go dotyczą.
- 22 W dniu 23 lipca 2020 r. Rada złożyła w sekretariacie Sądu odpowiedź na skargę, stanowiącą jednocześnie odpowiedź na pismo dostosowujące skargę.
- 23 Replika i duplika zostały złożone odpowiednio w dniach 6 października i 19 listopada 2020 r.
- 24 Pisemny etap postępowania został zamknięty w dniu 19 listopada 2020 r.
- 25 W ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 § 3 lit. d) regulaminu postępowania Sąd, w dniu 9 czerwca 2021 r., wezwał strony do przedłożenia określonych dokumentów. Strony zastosowały się do wezwania do przedłożenia dokumentów w wyznaczonym terminie.
- 26 W dniu 6 września 2021 r. skarżący złożył na podstawie art. 66 regulaminu postępowania uzasadniony wniosek zmierzający do tego, by treść niektórych dokumentów załączonych do skargi oraz niektórych punktów skargi i repliki nie została przytoczona w publicznie dostępnych dokumentach związanych ze sprawą. Na rozprawie skarżący potwierdził, że jego wniosek o pominięcie pewnych danych wobec opinii publicznej ogranicza się do dokumentów i punktów wymienionych w piśmie z dnia 6 września 2021 r., co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.
- 27 Na rozprawie w dniu 16 września 2021 r. wysłuchane zostały wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.
- 28 Skarżący wnosi do Sądu o:
 - stwierdzenie nieważności aktów pierwotnych i aktów utrzymujących w mocy (zwanym dalej łącznie „zaskarżonymi aktami”) w zakresie, w jakim akty te go dotyczą;
 - obciążenie Rady kosztami postępowania.
- 29 Rada wnosi do Sądu o:
 - oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącego kosztami postępowania;
 - ewentualnie, na wypadek gdyby Sąd stwierdził nieważność środków ograniczających zastosowanych wobec skarżącego, utrzymanie w mocy w odniesieniu do niego skutków decyzji 2020/719 do chwili, gdy stwierdzenie częściowej nieważności rozporządzenia wykonawczego 2020/716 stanie się skuteczne.

III. Co do prawa

A. W przedmiocie dopuszczalności załączników do złożonego przez skarżącego wniosku o przyznanie dodatkowego czasu na wystąpienie

- 30 Pismem z dnia 7 września 2021 r. skarżący zwrócił się do Sądu o przyznanie mu dodatkowego czasu na wystąpienie na rozprawie w dniu 16 września 2021 r. Do tego wniosku załączył dwa pisma, które skierował do Rady – pierwsze z dnia 8 marca 2021 r. i drugie z dnia 9 czerwca 2021 r.
- 31 Przedstawienie tych załączników nie może wpisywać się w ramy art. 85 § 3 regulaminu postępowania, który przewiduje, że strony główne mogą przedstawiać nowe dowody lub wnioski dowodowe przed zamknięciem ustnego etapu postępowania lub przed podjęciem przez Sąd decyzji o rozstrzygnięciu sprawy z pominięciem ustnego etapu postępowania, o ile opóźnienie w ich złożeniu jest uzasadnione. Z jednej strony bowiem skarżący nie wskazuje w piśmie z dnia 7 września 2021 r., że zamierza złożyć pisma z dnia 8 marca i z dnia 9 czerwca 2021 r. na podstawie tego przepisu, a z drugiej strony nie przedstawia żadnego uzasadnienia opóźnienia w ich złożeniu.
- 32 Należy zatem odrzucić jako niedopuszczalne pisma z dnia 8 marca i z dnia 9 czerwca 2021 r. załączone do wniosku skarżącego o przyznanie dodatkowego czasu na wystąpienie.

B. Co do istoty

- 33 Na poparcie skargi skarżący podnosi jeden zarzut, dotyczący błędów w ocenie okoliczności faktycznych.
- 34 Skarżący twierdzi w istocie, że obecnie nie jest wiodącym przedsiębiorcą działającym w Syrii, nie jest powiązany z reżimem syryjskim, nie należy do wewnętrznego kręgu wiodących przedsiębiorców działających w Syrii zgodnie z definicją zawartą w motywie 6 decyzji 2015/1836 i nie udziela wsparcia materialnego lub finansowego reżimowi syryjskiemu, czy to za pośrednictwem spółek z siedzibą za granicą, czy to w jakikolwiek inny sposób.
- 35 Rada kwestionuje argumenty skarżącego i podnosi w istocie, że dowody zawarte w dokumencie WK 1755/2020 INIT i w dokumencie o sygnaturze WK 7118/2020 INIT z dnia 23 lipca 2020 r. wykazują, że skarżący jest wiodącym przedsiębiorcą działającym w Syrii. W tym względzie kwestionuje ona argumenty przedstawione przez skarżącego w celu obalenia domniemania powiązania między nim a reżimem syryjskim. Wreszcie, Rada uważa, że skarżący wspiera reżim syryjski i czerpie z niego korzyści.

1. Rozważania wstępne

- 36 Należy zauważyć, że skuteczność kontroli sądowej gwarantowanej w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej wymaga w szczególności, by sąd Unii upewnił się, że decyzja, na mocy której przyjęto lub utrzymano środki ograniczające i która ma dla danej osoby lub danego podmiotu znaczenie indywidualne, opiera się na wystarczająco solidnej podstawie faktycznej. Oznacza to sprawdzenie okoliczności faktycznych podnoszonych w uzasadnieniu, które leży u podstaw wspomnianej decyzji, tak aby kontrola sądowa nie była ograniczona do oceny abstrakcyjnego prawdopodobieństwa przywołanych powodów, ale by dotyczyła tego, czy powody

te – lub co najmniej jeden z nich, uważany za sam w sobie wystarczający do wsparcia tejszej decyzji – są wykazane (wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., Komisja i in./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, pkt 119).

- 37 Sąd Unii ma obowiązek przeprowadzić to badanie, zwracając się w razie potrzeby do właściwego organu Unii o przedstawienie informacji lub dowodów, poufnych lub nie, mających znaczenie dla takiego badania (zob. wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., Komisja i in./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, pkt 120 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 To do właściwego organu Unii należy bowiem wykazanie – w razie zakwestionowania – zasadności powodów wysuniętych przeciwko konkretnej osobie, a nie do tej osoby przedstawienie dowodu przeciwnego na brak zasadności wspomnianych powodów (wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., Komisja i in./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, pkt 121).
- 39 W tym celu nie jest wymagane, by wspomniany organ przedstawił przed sądem Unii wszystkie informacje i dowody nieodłącznie związane z powodami podniesionymi w akcie, o którego stwierdzenie nieważności wniesiono. Jest istotne jednakże, by przedstawione informacje lub dowody wykazywały powody wysunięte przeciwko zainteresowanej osobie (wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., Komisja i in./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, pkt 122).
- 40 Jeśli właściwy organ Unii przedstawi mające znaczenie informacje lub dowody, sąd Unii powinien sprawdzić materialną prawidłowość podnoszonych okoliczności faktycznych w odniesieniu do tych informacji lub dowodów oraz ocenić moc dowodową tych ostatnich w zależności od okoliczności konkretnej sprawy i w świetle ewentualnych uwag przedstawionych w szczególności przez zainteresowaną osobę lub zainteresowany podmiot w tym względzie (wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., Komisja i in./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, pkt 124).
- 41 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału oceny zasadności umieszczenia w wykazie należy dokonywać poprzez zbadanie dowodów nie w oderwaniu od siebie, lecz w kontekście, w jaki się one wpisują (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2015 r., Anbouba/Rada, C-630/13 P, EU:C:2015:247, pkt 51; z dnia 21 kwietnia 2015 r., Anbouba/Rada, C-605/13 P, EU:C:2015:248, pkt 50).
- 42 Wreszcie, w ramach oceny wagi wchodzących w grę interesów, która to ocena stanowi część kontroli proporcjonalności rozpatrywanych środków ograniczających, można uwzględnić kontekst, w który się one wpisują, fakt, iż wystąpiła pilna potrzeba przyjęcia takich środków, mających na celu wywarcie presji na reżimie syryjskim, tak aby wstrzymał on brutalne represje skierowane przeciwko ludności, oraz trudności w uzyskaniu bardziej precyzyjnych dowodów w państwie objętym wojną domową rządzonym przez reżim mający charakter autorytarny (wyrok z dnia 21 kwietnia 2015 r., Anbouba/Rada, C-605/13 P, EU:C:2015:248, pkt 46).

2. W przedmiocie powodów umieszczenia w wykazie i określenia kryteriów umieszczenia w wykazie

- 43 Należy przypomnieć, że ogólne kryteria umieszczenia w wykazie określone w art. 27 ust. 1 i w art. 28 ust. 1 decyzji 2013/255, zmienionej decyzją 2015/1836, powtórzone w odniesieniu do zamrożenia środków finansowych w art. 15 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 36/2012, zmienionego rozporządzeniem 2015/1828, przewidują, że osoby i podmioty czerpiące korzyści z polityki prowadzonej przez reżim syryjski lub wspierające ten reżim podlegają środkom ograniczającym. Podobnie art. 27 ust. 2 lit. a) i art. 27 ust. 3 oraz art. 28 ust. 2 lit. a) i art. 28 ust. 3 decyzji 2013/255

w brzmieniu zmienionym decyzją 2015/1836, powtórzone w odniesieniu do zamrożenia środków finansowych w art. 15 ust. 1a lit. a) i art. 15 ust. 1b rozporządzenia nr 36/2012, zmienionego rozporządzeniem 2015/1828, stanowią, że kategoria „wiodących przedsiębiorców działających w Syrii” podlega środkom ograniczającym, chyba że dostępne są informacje o tym, że osoby te nie są lub przestały być powiązane z reżimem, nie wywierają lub przestały wywierać na niego wpływ lub nie jest z nimi związane lub przestało być związane rzeczywiste ryzyko ominięcia środków ograniczających.

- 44 Jak wskazano w pkt 14 powyżej, powody umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach są następujące:

„Czołowy przedsiębiorc[a] działający[...] w Syrii mający różnorakie interesy gospodarcze, zwłaszcza w sektorze morskim i w sektorze turystyki. Jako główny potentat w żegludzie morskiej i bliski wspólnik biznesowy Ramiego Makhloufa (wspierającego reżim i kuzyna Baszara Al-Asada) Abdelkader Sara [Sabra] udziela wsparcia finansowego i gospodarczego reżimowi syryjskiemu, także poprzez spółki offshore. Abdelkader Sabra również czerpie korzyści w związku ze swoimi powiązaniem z reżimem, które umożliwiły mu rozszerzanie działalności w sektorze nieruchomości. Uczestniczy też w praniu pieniędzy i działaniach handlowych wspierających reżim syryjski i osoby z nim powiązane”.

- 45 Z powodów umieszczenia nazwiska skarżącego w spornych wykazach należy wywieść, że nazwisko skarżącego zostało umieszczone i pozostawione w spornych wykazach ze względu na, po pierwsze, jego status wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii, a po drugie – jego powiązanie z reżimem syryjskim. Innymi słowy, umieszczenie nazwiska skarżącego w wykazie opiera się, po pierwsze, na kryterium określonym w 27 ust. 2 lit. a) i art. 28 ust. 2 lit. a) decyzji 2013/255, zmienionej decyzją 2015/1836, i w art. 15 ust. 1a lit. a) rozporządzenia nr 36/2012, zmienionego rozporządzeniem 2015/1828 (kryterium wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii), a po drugie, na kryterium określonym w art. 27 ust. 1 i w art. 28 ust. 1 tej decyzji i w art. 15 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia (kryterium powiązania z reżimem).

3. W przedmiocie dowodów

- 46 W celu uzasadnienia umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach Rada przedstawiła dokument WK 1755/2020 INIT, zawierający publicznie dostępne informacje, a mianowicie linki, artykuły prasowe i zrzuty ekranu pochodzące z:

- witryny internetowej „Aliqtisadi”, dostęp z dnia 24 września 2018 r., w której skarżący jest przedstawiony jako dyrektor syryjsko-tureckiej rady biznesu, właściciel Sabra Maritime Agency i inwestor w sektorze turystycznym; skarżący został również opisany jako jeden ze 100 najważniejszych przedsiębiorców w Syrii, prezes założyciel syryjskiej izby żeglugi morskiej oraz współzałożyciel spółki Phoenicia Tourism Company, w której posiada 85% kapitału;
- witryny internetowej „Syriandays”, która w artykule opublikowanym w dniu 10 lutego 2015 r., zatytułowanym „Abdelkader Sabra is the President of the Syrian Chamber of Shipping” (Abdelkader Sabra jest prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej), wskazuje, że komitet dyrektorów syryjskiej izby żeglugi morskiej odbył pierwsze posiedzenie trzeciej sesji wyborczej w obecności syryjskiego ministra transportu morskiego, który to minister wspomniał o istotnej roli tej izby w służbie krajowi; ponadto w artykule wymieniono nazwiska osób, które zwyciężyły w głosowaniu na poszczególne stanowiska, przy czym pojawiło się w nim nazwisko skarżącego jako osoby, która uzyskała stanowisko prezesa; wspomniano wreszcie, że izba ta została

utworzona na mocy ustawy nr 20 z 2006 r. i wyróżnia się wsparciem dla sektora transportu morskiego;

- witryny internetowej „The Syria Report”, dostęp z dnia 31 października 2018 r., która podaje, że spółka Phoenicia Tourism Company została założona w dniu 5 lipca 2012 r. w Tartusie (Syria) w sektorze rozwoju projektów hotelarskich, a ponadto informuje, że skarżący posiada 85% akcji tej spółki, łączny kapitał wynosi zaś 1 mln funtów syryjskich (SYP) (około 1313 EUR);
- witryny internetowej „The Syria Report”, która w artykule opublikowanym w dniu 26 listopada 2012 r., zatytułowanym „Ministry of Tourism Awards New Contract to Manage Arwad Hotel” (Ministerstwo turystyki przyznaje nowy kontrakt na zarządzanie hotelem w Arwadzie), podaje, że syryjskie ministerstwo turystyki przyznało Phoenicia Tourism Company nowy kontrakt na rozbudowę i zarządzanie czterogwiazdkowym hotelem na wyspie Arwad (Syria), z okresem obowiązywania umowy ustalonym na 60 lat; według artykułu hotel będzie miał 150 łóżek, a koszt rozbudowy szacuje się na 700 mln SYP (około 919 009 EUR); stwierdza się również, że skarżący, opisany jako znany inwestor z Tartusu, jest aktywny w kilku sektorach, w tym transportu morskiego i handlu;
- witryny internetowej „The Syria Report”, dostęp z dnia 1 listopada 2018 r., zgodnie z którą skarżący jest dyrektorem generalnym spółki Sabra Group, która obejmuje agencję morską Riamar Shipping, posiadającą osiem statków zacumowanych w porcie Tartus; wskazuje się również, że Sabra Group eksportuje oliwę z oliwek i zatrudnia 250 osób;
- agencji prasowej Reuters, która w artykule opublikowanym w dniu 15 listopada 2013 r., zatytułowanym „Exclusive – [Bashar Al-]Assad allies profit from Syria’s lucrative food trade” (Tylko u nas – Sojusznicy Baszara Al-Assada czerpią korzyści z lukratywnego syryjskiego handlu żywnością), sygnalizuje, że powstaje dyskretna, wykorzystująca firmy przykrywki i przedsiębiorstwa transportu morskiego, sieć handlowa i logistyczna mająca na celu nie tylko pozyskiwanie żywności, lecz także generowanie znacznych zysków dla członków wewnętrznego kręgu Baszara Al-Assada; zgodnie z tym artykułem do przedsiębiorstw tych zalicza się Yass Marine, zarejestrowane w Trypolisie (Liban) i w Syrii; artykuł ten wskazuje, że zgodnie z informacjami o ruchu statków, pochodzącymi od firmy Windward, zajmującej się analizą danych morskich, flota masowców Yass Marine w ostatnich miesiącach realizowała dostawy do Syrii z portów w Ukrainie, w Rosji i Libanie; ponadto według artykułu skarżący, jeden z najważniejszych potentatów żeglugowych w Syrii, ma być zaangażowany w handel morski z tymi krajami; wreszcie, artykuł informuje, że opozycyjne witryny internetowe i repertorium spraw pokazują, że skarżący był udziałowcem Cham Holding, spółki „objętej sankcjami” i powiązanej z Ramim Makhoulfem;
- dziennika *Le Monde*, który w artykule opublikowanym w dniu 30 maja 2014 r., zatytułowanym „Ces oligarques syriens qui tiennent à bout de bras le régime [de Bashar Al-]Assad” (Syryjscy oligarchowie, którzy podtrzymują reżim Baszara Al-Assada), wskazuje, że Rami Makhoulf wraz z trzema innymi osobami, w tym skarżącym, zainwestował w przywóz żywności, w tym pszenicy, ryżu, cukru i herbaty, które w przeciwieństwie do ropy naftowej unikają embarga europejskiego;
- witryny internetowej „World Crunch”, która w artykule opublikowanym w dniu 3 czerwca 2014 r., zatytułowanym „The Shady Syrian Oligarchs Who Keep The Regime Afloat” (Podejrzani syryjscy oligarchowie, którzy pomagają przetrwać syryjskiemu reżimowi), powtarza

w odniesieniu do skarżącego te same informacje, które zostały wskazane w artykule dziennika *Le Monde* przytoczonym w tiret powyżej;

- witryny internetowej „Eqtsad”, która w artykule opublikowanym w dniu 27 stycznia 2019 r., zatytułowanym „Abdelkader Sabra, partner of Rami Makhlouf, who is still raising the Turkish flag in the office” (Abdelkader Sabra, wspólnik Ramiego Makhloufa, który wciąż ma flagę turecką w swoim biurze), opisuje skarżącego jako osobę czerpiącą korzyści z polityki Baszara Al-Assada, który od 2002 r. pozwala „znaczącej klasie społecznej” inwestować w Syrii; według artykułu w 2002 r. założył agencję morską Abdul Kader Sabra (zwaną dalej „AKSSA”), przedsiębiorstwo, które ostatecznie posiadało flotę ponad 350 statków; w artykule stwierdza się również, że jest on prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej od czasu jej utworzenia w 2006 r., a także dyrektorem syryjsko-tureckiej rady biznesu i wiceprezesem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu; jest on również opisany jako jeden z ważnych współpracowników Ramiego Makhloufa; zgodnie z artykułem działalność skarżącego w sektorze morskim umożliwiła mu nawiązanie stosunków handlowych z kilkoma krajami, w tym w szczególności z Włochami, Grecją, Turcją i Cyprem; w tym względzie według artykułu skarżący został mianowany dyrektorem syryjsko-tureckiej rady biznesu, odgrywając znaczącą rolę w rozwoju stosunków handlowych i politycznych z Turcją; artykuł wskazuje również, że skarżący zainwestował w „system Assada” w najlepszy możliwy sposób, stając się ważną postacią w kilku sektorach; ponadto zgodnie z artykułem od 2005 r. zaczął rozszerzać swoją działalność i zainwestował w nieruchomości i handel żywnością wraz z Ramim Makhloufem; artykuł wskazuje również, że założył on zakład produkcji oliwy, produktu, który eksportował w dużych ilościach, a także fabrykę do produkcji pojemników szklanych, plastikowych i metalowych; według artykułu po rewolucji 2011 r. i przyjęciu „sankcji” przeciwko Cham Holding i przedsiębiorcom zaangażowanym w tę spółkę skarżący szybko się z niej wycofał i ogłosił swoją niewinność; dalej artykuł informuje, że od 2012 r. stopniowo przenosił się do Libanu i stamtąd prowadził swoje sprawy, co skłoniło reżim do zajęcia jego nieruchomości i ruchomości i oskarżenia go o przemyt towarów do Syrii; przez wielu obserwatorów według artykułu zostało to przedstawione jako próba ochrony skarżącego, w szczególności przed „sankcjami”, pod warunkiem, że będzie świadczył pewne usługi dla syryjskiego reżimu z innej lokalizacji; artykuł dodaje, że aż do początku 2018 r., kiedy to skarżący i inni syryjscy przedsiębiorcy uzyskali obywatelstwo libańskie, nie pojawiły się na jego temat żadne nowe wiadomości; artykuł wskazuje, wreszcie, w tym względzie z jednej strony, że libańskie media rozpoczęły kampanię przeciwko niemu, oskarżając państwo libańskie o spiskowanie z przedsiębiorcami w celu znalezienia sposobu na obejście nałożonych na nich środków ograniczających, a z drugiej strony, że uzyskał obywatelstwo libańskie dzięki współpracy z Hezbollahem, począwszy od prania brudnych pieniędzy po dostawy handlowe dla partii, do czego wykorzystywał swoją flotę statków;
- witryny internetowej „The Syria Report”, która w artykule opublikowanym w dniu 5 czerwca 2018 r., zatytułowanym „Dozens of Syrian Investors to be Granted Lebanese Citizenship” (Dziesiątki syryjskich inwestorów uzyskują obywatelstwo libańskie), sygnalizuje, że skarżący jest wiodącym inwestorem w Tartusie, działającym w sektorze morskim, że ponadto wielu inwestorów syryjskich napotyka na problemy związane z otwarciem prowadzeniem rachunku bankowego w Libanie oraz że uzyskanie libańskiego dowodu tożsamości pomogłoby obejść te trudności i może to być powód ubiegania się o niego;
- witryny internetowej „al Arabiya News”, która w artykule opublikowanym w dniu 8 czerwca 2018 r., zatytułowanym „Lebanese nationality to Syria involved in smuggling... Know it!” (Obywatelstwo libańskie dla Syrii zamieszane w przemyt... Musicie to wiedzieć!), odnosi się do

kontrowersji, jakie wywołało przyznanie obywatelstwa libańskiego znacznej liczbie osób z kilku krajów, w tym z Syrii; według artykułu skarżący znajduje się wśród osób, które uzyskały naturalizację; opisano go jako mającego „wątpliwe” relacje finansowe z reżimem Baszara Al-Assada, a w szczególności z Ramim Makhoulfem; w tym względzie artykuł przytacza informacje dotyczące partnerstwa między tym ostatnim a skarżącym zawarte we wspomnianym powyżej artykule z dnia 30 maja 2014 r. opublikowanym przez *Le Monde*; W artykule podkreślono, że skarżący jest „człowiekiem zza biurka”, że był ambasadorem honorowym Turcji w Syrii, że pełnił również funkcję dyrektora syryjsko-tureckiej rady biznesu w 2012 r. oraz był wiceprezesem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu od momentu jej powstania; artykuł dodaje, że skarżący jest prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej, że jest akcjonariuszem Cham Holding, ale że umieszczenie tej spółki w wykazach środków ograniczających Unii i Stanów Zjednoczonych Ameryki spowodowało, że zdystansował się od mediów i przedstawiał się jako osoba, która już nie ma z nią związku; artykuł dodaje, że AKSSA, przedsiębiorstwo żeglugowe specjalizujące się w zarządzaniu statkami i ich własności, ma dwa oddziały we Włoszech i w Grecji, a także posiada OVO (Olive Virgin Oil Company), która eksportuje oliwę; artykuł wspomina również o jednej z największych fabryk w regionie, która produkuje pojemniki ze szkła, metalu i plastiku; według artykułu skarżący jest prezesem spółki Abdelkader Sabra Group, która ma siedzibę w nadmorskiej prowincji Tartus; wreszcie, w artykule nadmienia się, że nieruchomości i ruchomości AKSSA zostały zajęte w 2012 r. na mocy decyzji syryjskiego ministerstwa finansów nr 932 z powodu naruszenia przepisów importowych polegającego na przemyśle towarów w sprawie nr 208 z 2012 r.; artykuł dodaje, że skarżący postanowił rozwiązać sprawę polubownie, dzięki czemu zajęcie zostało uchylone po zapłaceniu grzywny;

- witryny internetowej „Asharq Al-Awsat”, która w artykule opublikowanym w dniu 8 czerwca 2018 r., zatytułowanym „Exclusive – 4 »Suspicious« Names behind Freezing of Lebanon’s Naturalization Decree” (Tylko u nas – 4 „podejrzane” nazwiska, które spowodowały zawieszenie libańskiego dekretu w sprawie naturalizacji), dostarcza szczegółów dotyczących publikacji przez władze libańskie 400 nazwisk osób, które uzyskały obywatelstwo libańskie zgodnie z kontrowersyjnym dekretem, a ponadto przedstawia skarżącego jako prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej;
- witryny internetowej „Enab Baladi”, która w artykule z dnia 10 czerwca 2018 r., zatytułowanym „The establishment of companies and naturalization... Lebanon ride [Bashar Al-]Assad to circumvent sanctions” (Zakładanie spółek i naturalizacja... Liban pomaga Baszarowi Al-Assadowi obchodzić sankcje), wskazuje, że wśród nazwisk osób, które zostały ujęte w libańskim dekrete w sprawie naturalizacji, figuruje nazwisko skarżącego, przedstawionego jako jeden ze 100 najważniejszych przedsiębiorców w Syrii; zgodnie z artykułem posiada on spółkę Sabra Maritime Agency, jest dyrektorem syryjsko-tureckiej rady biznesu i jest „pierwszym” prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej; artykuł wspomina również o spółce Cham Holding, należącej do Ramiego Makhoulfa, z której wycofał się po nałożeniu przez Stany Zjednoczone Ameryki „sankcji” na tę spółkę; wreszcie, artykuł ten dodaje, że zdaniem jednego z analityków syryjscy przedsiębiorcy chcą uwolnić się od nałożonych na nich „sankcji”; w tym względzie zgodnie z artykułem uzyskanie obywatelstwa libańskiego umożliwia im otwieranie rachunków i zakładanie depozytów w bankach libańskich;
- witryny internetowej „Al Janoubia”, która w artykule opublikowanym w dniu 8 czerwca 2018 r., zatytułowanym „Abdelkader Sabra became Lebanese” (Abdelkader Sabra został Libańczykiem), precyzuje, że nazwisko skarżącego stało się niedawno sławne z powodu opublikowanego

w Libanie dekretu o naturalizacji oraz że jest on bliski prezydentowi Baszarowi Al-Assadowi i jest ważnym akcjonariuszem spółki Cham Holding, należącej do Ramiego Makhloufa;

- witryny internetowej Middle East Institute for Research and Strategic Studies (MEIRSS), która w artykule opublikowanym w dniu 20 czerwca 2018 r., zatytułowanym „Lebanese Nationalization decree: Sanction Evasion & Shady Business?” (Libański dekret o naturalizacji: obchodzenie sankcji i podejrzany biznes?), wspomina o dekrety prezydenckim, na mocy którego przyznano obywatelstwo libańskie 407 cudzoziemcom z różnych krajów; artykuł odnosi się również do kontrowersji politycznych i medialnych wywołanych przez ten dekret, precyzuje, że kilku syryjskich przedsiębiorców bliskich prezydentowi Baszarowi Al-Assadowi otrzymało obywatelstwo libańskie, że wiele z naturalizowanych osób jest finansowo i politycznie powiązanych z reżimem syryjskim i podlega stałemu monitorowaniu i środkom ograniczającym ze strony Unii i Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz że –ponadto – skarżący, któremu przyznano obywatelstwo libańskie, jest członkiem zarządu Cham Holding, spółki, wobec której Unia i Stany Zjednoczone Ameryki zastosowały środki ograniczające; wreszcie, w artykule stwierdza się, że przyczynił się on do założenia w Libanie spółki o nazwie Yass Marine Group, która była zamieszana w Syrii w skandal związany z bezpieczeństwem żywności.
- 47 Ponadto Rada przedstawiła dokument WK 7118/2020 INIT z dnia 23 lipca 2020 r., zawierający publicznie dostępne informacje, na poparcie umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach.
- 48 Należy przypomnieć, że akty pierwotne i akty utrzymujące zostały przyjęte odpowiednio w dniach 17 lutego i 28 maja 2020 r.
- 49 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zgodność z prawem aktu Unii należy oceniać w świetle stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili jego przyjęcia (zob. wyroki: z dnia 3 września 2015 r., Inuit Tapiriit Kanatami i in./Komisja, C-398/13 P, EU:C:2015:535, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 4 września 2015 r., NIOC i in./Rada, T-577/12, niepublikowany, EU:T:2015:596, pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo). Rada nie może zatem powoływać przed Sądem, w celu wykazania zasadności umieszczenia oraz pozostawienia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach, informacji i dowodów, na których nie oparła się przy przyjmowaniu zaskarżonych aktów (zob. podobnie wyrok z dnia 14 kwietnia 2021 r., Al Tarazi/Rada, T-260/19, niepublikowany, EU:T:2021:187, pkt 69 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 Ponieważ dokument WK 7118/2020 INIT został sporządzony po przyjęciu zaskarżonych aktów, nie można go uwzględnić w ramach badania niniejszej skargi. W konsekwencji argumenty stron oparte na tym dokumencie nie mogą przynieść skutku.
- 51 Ponadto na rozprawie skarżący po raz pierwszy podniósł, że 18 spośród informacji i dowodów, na których oparła się Rada w celu wykazania zasadności powodów umieszczenia go w wykazie, było starych, ponieważ pochodziły sprzed 2015 r. lub nie zawierały żadnej wskazówki co do dat.
- 52 Ten nowy argument, który należy rozumieć w ten sposób, że ma on na celu podważenie rzetelności lub znaczenia dla sprawy niektórych dowodów przedstawionych przez Radę, należy odrzucić jako niedopuszczalny. Skarżący nie sprecyzował bowiem dowodów, których rzetelność lub znaczenie dla sprawy zamierzał w ten sposób podać w wątpliwość, co nie pozwoliło Radzie na przygotowanie obrony w tej kwestii i nie pozwala Sądowi na wydanie orzeczenia (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 6 lutego 2019 r., TN/ENISA, T-461/17, niepublikowany, EU:T:2019:63, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo). W każdym razie nie jest zadaniem Sądu

wyszukiwanie i odnajdywanie w załącznikach dowodów, które mógłby uznać za te, które skarżący zamierzał poddać krytyce (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 5 października 2020 r., Broughton/Eurojust, T-87/19, niepublikowany, EU:T:2020:464, pkt 58).

4. W przedmiocie statusu wiodącego przedsiębiorcy działający w Syrii

- 53 Należy ustalić, czy wszystkie dowody przedstawione przez Radę czynią zadość ciężarowi dowodu, który na niej spoczywa w myśl orzecznictwa przytoczonego w pkt 38 powyżej, i stanowi zatem łańcuch wystarczająco konkretnych, precyzyjnych i spójnych poszlak na poparcie pierwszego powodu umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach.
- 54 Z powodów umieszczenia w wykazie, przypomnianego w pkt 14 i 44 powyżej, wynika, że jego status wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii opiera się na jego interesach gospodarczych, po pierwsze, w sektorze morskim, po drugie, w sektorze turystycznym, a po trzecie, w innych sektorach. Należy również zbadać w tym zakresie różne stanowiska zajmowane przez skarżącego.

a) W przedmiocie interesów gospodarczych skarżącego w sektorze morskim

- 55 Po pierwsze, należy stwierdzić, że z witryn internetowych „Aliqtisadi” i „Enab Baladi” wynika, że do skarżącego należy Sabra Maritime Agency. Po drugie, zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynach internetowych „Eqstad” i „al Arabiya News” skarżący jest właścicielem AKSSA, przedsiębiorstwa działającego w sektorze transportu morskiego specjalizującego się w zarządzaniu statkami i ich własności. Zgodnie z artykułem opublikowanym w „al Arabiya News” spółka ta posiada dwa oddziały – we Włoszech i w Grecji. Po trzecie, zgodnie z artykułem opublikowanym w witrynie internetowej „The Syria Report” skarżący jest dyrektorem generalnym spółki Sabra Group, która obejmuje agencję Riamar Shipping, posiadającą osiem statków zacumowanych w porcie Tartus. Wreszcie, po czwarte, zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynie internetowej agencji prasowej Reuters i w witrynie internetowej MEIRSS skarżący jest właścicielem Yass Marine, mającej siedzibę zarówno w Libanie, jak i w Syrii.
- 56 Zatem dowody zawarte w dokumencie WK 1755/2020 INIT mają na celu wykazanie, że skarżący ma liczne interesy gospodarcze w sektorze morskim. Należy natomiast stwierdzić, że dowody te nie wymieniają ani Navi Wood, ani Abdulkader Sabra & Ahmad Mushir Sharif Shipping Agency, to jest podmiotów, o których wspomina skarżący w swoich pismach. Tymczasem w świetle ciężaru dowodu spoczywającego na Radzie, przypomnianego w pkt 38 powyżej, oraz orzecznictwa przytoczonego w pkt 49 powyżej nie można przyjąć, że Rada powinna powoływać się na twierdzenia poczynione przez skarżącego w ramach skargi w celu usprawiedliwienia zasadności zaskarżonych aktów. W konsekwencji na potrzeby wykazania, że skarżący posiada interes gospodarczy w sektorze morskim, nie można uwzględnić Navi Wood i Abdulkader Sabra & Ahmad Mushir Sharif Shipping Agency.
- 57 Jeśli chodzi o liczne interesy gospodarcze skarżącego w sektorze morskim, twierdzi on, że są one obecnie pomijalne, ponieważ wszystkie jego przedsiębiorstwa zostały zlikwidowane, z wyjątkiem AKSSA, która jednak poniosła poważne straty.
- 58 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o AKSSA, skarżący przedstawił, po pierwsze, sprawozdania finansowe tej spółki za lata 2004, 2010, 2017, 2018 i 2019, skontrolowane przez A, a po drugie, wykres ilustrujący roczną liczbę nominacji statków w przypadku tej spółki w tych samych latach.

- 59 Wreszcie, skarżący przedstawił w załączniku do repliki tabelę, w której figuruje liczba nominacji statków w odniesieniu do każdej z syryjskich agencji morskich w 2017 r. Dane te pochodzą z danymi skarżącego z syryjskiej izby żeglugi morskiej. Są to, jak twierdzi, poufne informacje handlowe, które zostały przekazane w sposób nieformalny na wniosek.
- 60 Rada kwestionuje zasadniczo rzetelność dowodów przedstawionych przez skarżącego. W tej kwestii podnosi ona, że z przedstawionych sprawozdań finansowych nie wynika jasno, czy zostały one zbadane przez niezależny podmiot, czy też zostały po prostu sporządzone przez skarżącego lub przedstawiciela AKSSA. To samo dotyczy tabeli ilustrującej roczną liczbę nominacji statków tej spółki.
- 61 W odniesieniu do sprawozdań finansowych Rada dodaje w duplice, że dokument przedstawiony przez skarżącego w załączniku do repliki, który składa się z kopii syryjskiego rejestru zawodów związanych z finansami i księgowością, w którym A figuruje jako niezależny audytor, nie pozwala na wykazanie, że owe sprawozdania finansowe zostały zbadane przez niezależnego audytora lub że pieczęć na wspomnianych sprawozdaniach finansowych pochodzi od A.
- 62 Wreszcie, jeśli chodzi o tabelę sporządzoną przez syryjską izbę żeglugi morskiej, Rada zauważa, że dokument ten nie zawiera żadnego oficjalnego oznaczenia pozwalającego czytelnikowi na ustalenie jego źródła. Na związek między tym dokumentem a syryjską izbą żeglugi morskiej wskazują jedynie uwagi skarżącego.
- 63 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w swoich działaniach Trybunał i Sąd kierują się zasadą swobodnej oceny dowodów, zaś jedynym kryterium oceny wartości przedstawionych dowodów jest ich wiarygodność. Ponadto w celu oceny wartości dowodowej danego dokumentu należy sprawdzić prawdopodobieństwo zawartych w nim informacji oraz wziąć pod uwagę w szczególności pochodzenie dokumentu, okoliczności jego sporządzenia oraz jego adresata, a następnie na podstawie jego treści zadać sobie pytanie, czy wydaje się on sensowny i rzetelny (zob. podobnie wyrok z dnia 27 września 2012 r., Shell Petroleum i in./Komisja, T-343/06, EU:T:2012:478, pkt 161 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 64 W niniejszej sprawie, co się tyczy, po pierwsze, sprawozdań finansowych przedstawionych przez skarżącego, należy zauważyć, że skarżący przedstawia kopię syryjskiego rejestru zawodów związanych z finansami i księgowością, w którym figuruje A. Chodzi zatem o niezależnego audytora.
- 65 Prawdą jest, że nazwisko A nie pojawia się w sprawozdaniach finansowych przekazanych przez skarżącego. Jednakże Sąd nie dostrzega oczywistych nieprawidłowości lub konkretnych poszlak pozwalających wątpić w fakt, że te sprawozdania finansowe zostały zbadane przez niezależnego audytora A. Ponadto Rada nie podnosi istnienia w tych dokumentach niespójności, które mogłyby pozbawić te dokumenty sensownego i rzetelnego charakteru w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 63 powyżej.
- 66 Po drugie, jeśli chodzi o przedstawioną tabelę, skarżący przyznał w replice, że sam ją sporządził. W tym względzie należy zauważyć, że tabela ta opiera się na danych dotyczących liczby nominowanych statków w przypadku AKSSA, ujętych w sprawozdaniach finansowych, w związku z czym fakt, że skarżący sam ją opracował, nie ma żadnego wpływu na jej sensowność i rzetelność.

- 67 Po trzecie wreszcie, co się tyczy tabeli przedstawionej przez skarżącego, należy stwierdzić, podobnie jak uczyniła to Rada, że wobec braku w tabeli jakichkolwiek elementów łączących zawarte w niej dane z syryjską izbą żeglugi morskiej pochodzenie tych danych jest nieznane. Ponadto w przypadku AKSSA liczba statków nominowanych zgodnie z tą tabelą różni się od liczby wynikającej z sprawozdań finansowych AKSSA. W tych okolicznościach zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 63 powyżej tabela ta jest pozbawiona wystarczającej sensowności i rzetelności i nie można jej uwzględnić.
- 68 Sąd może natomiast wziąć pod uwagę sprawozdania finansowe i tabelę.
- 69 W tym względzie z przekazanych przez skarżącego sprawozdań finansowych AKSSA wynika, że spółka ta odnotowała znaczący spadek liczby nominowanych statków oraz dochodu netto. Liczba statków nominowanych w przypadku tej spółki spadła bowiem ze 145 w 2004 r. do 3 w 2019 r. Zmniejszył się również dochód netto, ponieważ spadł z 652 831,44 dolarów amerykańskich (USD) (około 591 654,38 EUR) w 2004 r. do 5989,00 USD (około 5427,77 EUR) w 2019 r. Niemniej jednak dochód netto nadal jest dodatni. Innymi słowy, z księgowego punktu widzenia spółka nie jest deficytowa. Ponadto w przypadku AKKSA liczba statków nominowanych w 2018 r. była wyższa od liczby statków z 2017 r., nawet jeśli dochód netto zmniejszył się przez te dwa lata. Ponadto, jak zauważyła Rada na rozprawie, w latach 2004–2019 nastąpił niewielki spadek kosztów związanych z wynagrodzeniami, co sugeruje przynajmniej pewną stabilność zatrudnionego personelu. Wzrosły koszty związane z wodą i energią elektryczną, co świadczy przynajmniej o kontynuowaniu działalności przez AKSSA. Wreszcie, wyniki AKSSA należy rozpatrywać w ogólnym kontekście sytuacji w syryjskim sektorze morskim. Jak bowiem wynika z przedłożonego przez skarżącego artykułu opublikowanego w dniu 9 października 2013 r. przez agencję prasową Reuters i zatytułowanego „Syria’s shipping trade struggles as war risks bite” (Handel morski Syrii, dotknięty ryzykiem wojny, przeżywa trudności), liczba statków zawijających do portów syryjskich znacznie spadła ze względu na konflikt w Syrii. W tych okolicznościach zmniejszenie w przypadku AKKSA liczby nominowanych statków i jej dochodu netto nie musi koniecznie wskazywać na utratę przez nią znaczenia w sektorze działalności agencji morskich.
- 70 Z powyższego wynika, że skarżący nie zdołał wykazać, iż interes gospodarczy, jaki stanowi dla niego własność AKSSA, jest pomijalny.
- 71 W drugiej kolejności, co się tyczy Sabra Maritime Agency, a dokładniej twierdzenia skarżącego, że spółka ta została znacjonalizowana, to z przedstawionego przez skarżącego zrzutu ekranu pochodzącego z witryny internetowej syryjskiego ministerstwa transportu, zawierającego opis sektora morskiego, wynika, że od dnia 1 stycznia 1981 r. agencja morska rządu syryjskiego stała się wyłącznym agentem dla wszystkich przedsiębiorstw żeglugi morskiej, właścicieli statków i przewoźników do portów syryjskich. Z lektury tego opisu można wywnioskować, że sektor działalności agencji morskich został w Syrii znacjonalizowany z tym dniem. Niemniej jednak wynika z niego również, że dekret ustawodawczy nr 55 z 2002 r. zezwolił na rozwój działalności w sektorze agencji morskich przez osoby fizyczne i prawne w celu nominowania statków handlowych do portów syryjskich zarówno w dziedzinie transportu pasażerskiego, jak i towarowego. Należy z tego wnioskować, że na podstawie tego dekretu ustawodawczego w 2002 r. sektor działalności agencji morskich został sprzywatyzowany.
- 72 Co się tyczy argumentu skarżącego, zgodnie z którym licencja Sabra Maritime Agency została unieważniona w następstwie nacjonalizacji tej spółki, która następnie stała się nieaktywna, a wreszcie, została wykreślona z rejestru handlowego, należy zauważyć, że skarżący przedstawia pismo dyrekcji ds. handlu wewnętrznego i ochrony konsumentów w Tartusie z dnia 28 września

2020 r., zgodnie z którym niektóre firmy nie figurują w rejestrze handlowym prowincji Tartus. Chodzi tu w szczególności o następujące firmy: Sabra Group, Sabra Maritime Agency i Yass Marine.

- 73 Należy stwierdzić, że Sabra Maritime Agency jest jedną z firm wymienionych piśmie przytoczonym w pkt 72 powyżej. Wynika stąd, że chociaż skarżący nie zdołał wykazać, że agencja ta została znacjonalizowana, to jednak przedstawił dowód na to, że żadna spółka pod tą firmą nie była wpisana do rejestru handlowego prowincji Tartus.
- 74 Wobec nieprzedstawienia przez Radę dowodów w celu wykazania, że spółka Sabra Maritime Agency została wpisana do rejestru handlowego prowincji Tartus pod inną nazwą, wniosku sformułowanego w pkt 73 powyżej nie może podważyć argument Rady, zgodnie z którym zasadniczo firmy, o których mowa, „tak jak są one dosłownie wymienione” w piśmie dyirekcji ds. handlu wewnętrznego i ochrony konsumentów w Tartusie z dnia 28 września 2020 r., nie są zarejestrowane w rejestrze handlowym prowincji Tartus. Podobnie wobec braku konkretnych dowodów należy odrzucić argument Rady dotyczący tego, że nazwy podmiotów mogą ulegać pewnym zmianom, ze względu między innymi na problemy z tłumaczeniem.
- 75 W trzeciej kolejności, jeśli chodzi o spółkę Riamar Shipping, która według skarżącego została rozwiązana, należy zauważyć, że zgodnie z uchwałą nr 77 dyirekcji ds. handlu wewnętrznego i ochrony konsumentów Tartusie z dnia 20 listopada 2018 r., przedłożoną przez skarżącego, wzmianka „Abdulkader Sabra & Co (RIAMAR SHIPPING)”, której przedmiotem działalności jest zarządzanie transportem morskim, została wykreślona z rejestru handlowego w szczególności ze względu na jej rozwiązanie w drodze porozumienia wspólników z dnia 27 czerwca 2018 r. Ponadto z uchwały tej wynika, że Riamar Shipping jest nazwą handlową Abdulkader Sabra & Co. W związku z tym należy stwierdzić, że Abdulkader Sabra & Co, firma, której odpowiada nazwa handlowa Riamar Shipping, została faktycznie rozwiązana.
- 76 W czwartej kolejności, co się tyczy twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym Sabra Group nie istnieje, należy stwierdzić, że Sabra Group jest jedną z firm wymienionych w piśmie przytoczonym w pkt 72 powyżej. Wynika z tego, że żadna spółka pod tą firmą nie jest wpisana do rejestru handlowego prowincji Tartus.
- 77 Rada przedstawiła ponadto hipotezę, że Sabra Group to w rzeczywistości Abdulkader Sabra & Co. Jednakże twierdzenie to nie jest żaden sposób poparte. W każdym razie z pkt 75 powyżej wynika, że Abdulkader Sabra & Co już nie istnieje.
- 78 W piątej kolejności, jeśli chodzi o spółkę Yass Marine, o której skarżący, jak twierdzi, nigdy nie słyszał, należy stwierdzić w każdym razie, że Yass Marine jest jedną z firm wymienionych w pkt 72 powyżej. Wynika z tego, że żadna spółka pod tą firmą nie jest wpisana do rejestru handlowego prowincji Tartus. Tymczasem, jak wskazano w pkt 74 powyżej, stwierdzenia tego nie może podważyć niepoparty w żaden sposób argument Rady, zgodnie z którym zasadniczo nazwy podmiotów mogą ulegać pewnym zmianom, ze względu między innymi na problemy z tłumaczeniem.
- 79 Ponadto z wypisu z libańskiego rejestru handlowego z dnia 29 kwietnia 2020 r., przedłożonego w załączniku do repliki, wynika, że żadna spółka nosząca nazwę Yass Marine nie figuruje we wspomnianym rejestrze. Rada kwestionuje ten wypis, ponieważ sam w sobie wskazuje on, że rejestr może być niekompletny.

80 W tym względzie w wypisie, o którym mowa w pkt 79 powyżej, widnieje informacja, że „automatyzacja [danych] jest niepełna i [że] mogą pojawić się błędy”. Należy stwierdzić, że chodzi tu o uwagę ogólną i standardową, w związku z czym w braku innych dowodów wypis należy rozumieć w ten sposób, że przedstawia on w sposób kompletny informację dotyczącą Yass Marine widniejącą we wspomnianym rejestrze.

81 Z całości powyższych rozważań wynika, że skarżący wykazał, iż Abdelkader Sabra & Co, spółka, której odpowiada nazwa handlowa Riamar Shipping, została rozwiązana i że Sabra Maritime Agency, Sabra Group oraz Yass Marine nie są figuruje w rejestrze handlowym prowincji Tartus. Niemniej jednak wynika z nich również, że w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów AKSSA nadal prowadziła działalność i że w 2019 r. odnotowała zysk netto, w związku z czym nie można jej uznać za spółkę deficytową.

82 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że o ile skarżący wykazał, iż w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów nie posiadał już rozlicznych interesów gospodarczych w sektorze morskim, o tyle jest on nadal właścicielem AKSSA, agencji morskiej, która wciąż prowadzi działalność i która nie może przedstawiać dla niego interesu gospodarczego o pomijalnym znaczeniu.

b) W przedmiocie interesów gospodarczych skarżącego w sektorze turystyki

83 Z informacji opublikowanych w witrynie internetowej „Aliqtisadi” wynika, że skarżący jest współzałożycielem Phoenicia Tourism Company. Ponadto zgodnie z witryną internetową „The Syria Report” spółka Phoenicia Tourism Company, w której skarżący posiada 85% akcji, została założona w Tartusie w dniu 5 lipca 2012 r. w sektorze hotelarskim. Wynika z niej również, że syryjskie ministerstwo turystyki przyznało Phoenicia Tourism Company kontrakt na rozbudowę czterogwiazdkowego hotelu na wyspie Arwad, który był wyposażony w 150 łóżek i którego koszt rozbudowy szacowano na 700 mln SYP, a także na zarządzanie tym hotelem.

84 Należy zauważyć, że skarżący nie kwestionuje ani swojego udziału w Phoenicia Tourism Company, ani zawarcia umowy z syryjskim ministerstwem turystyki. Przeciwnie, dowody przedstawione przez skarżącego potwierdzają wagę projektu turystycznego na wyspie Arwad. W tym względzie zgodnie z art. 4 specyfikacji warunków technicznych i art. 4 umowy inwestycyjnej, przedłożonych przez skarżącego, projekt ten powinien obejmować w szczególności czterogwiazdkowy hotel wyposażony w 150–200 łóżek, restauracje i kawiarnie mogące obsłużyć 700–900 osób, centrum handlowe, salę sportową oraz marinę z miejscami do cumowania dla co najmniej 20 łodzi, jachtów i statków wycieczkowych. Ponadto z przedstawionego przez skarżącego niedatowanego ogłoszenia nr 3 syryjskiego ministerstwa turystyki, zawierającego zaproszenie do składania ofert na inwestycje w kilku miejscach w ramach siódmego forum inwestycyjnego w sektorze turystycznym, wynika, że całkowita kwota kosztów inwestycyjnych dla tego projektu wynosi 700 mln SYP.

85 W konsekwencji skarżący ma interesy gospodarcze w sektorze turystycznym.

86 Skarżący podnosi jednak, zasadniczo, że spółka Phoenicia Tourism Company jest nieaktywna od 2012 r. Na poparcie swojego twierdzenia skarżący przedstawił deklaracje podatkowe tej spółki za lata 2014–2019. We wspomnianych deklaracjach podatkowych wskazano, że w tych latach spółka była nieaktywna.

- 87 Rada kwestionuje te deklaracje podatkowe. W szczególności, po pierwsze, podnosi ona, że wszystkie deklaracje dotyczące lat 2014–2018 zostały opatrzone pieczęcią i podpisane przez dyrekcję ds. finansów w Tartusie tego samego dnia. Po drugie, deklaracja za rok 2019 została podpisana i opatrzona pieczęcią przez księgowego, co rodzi wątpliwości co do tego, czy rzeczywiście przedstawia ona działalność gospodarczą w postaci zgłoszonej organom podatkowym w tym roku.
- 88 Zdaniem skarżącego oświadczenia dotyczące lat 2014–2018 zostały opatrzone pieczęcią i podpisane tego samego dnia, ponieważ spółka – skoro w tych latach była nieaktywna – nie miała obowiązku składania deklaracji podatkowych. W 2018 r., kiedy spółka Phoenicia Tourism Company starała się o przedłużenia wpisu do rejestru handlowego, syryjska dyrekcja handlu wewnętrznego zażądała od niej uregulowania sytuacji podatkowej za poprzednie pięć lat. Co się tyczy deklaracji podatkowej z 2019 r., skarżący przedstawia zaświadczenie podatkowe podpisane i opatrzone pieczęcią przez biegłego rewidenta działającego w Syrii i kontrasygnowane przez Phoenicia Tourism Company. Pieczęć umieszczona na końcu dokumentu potwierdza, że w dniu 17 marca 2020 r. deklaracja została złożona w dyrekcji ds. finansów w Tartusie. Deklaracja podatkowa, w odniesieniu do której skarżący przedstawia gwarancję ważności, oraz zaświadczenie podatkowe tej spółki dotyczące 2019 r. potwierdzają jego zdaniem, że nie prowadziła ona żadnej działalności.
- 89 Należy stwierdzić, że w istocie wszystkie deklaracje podatkowe Phoenicia Tourism Company dotyczące lat 2014–2018 zostały podpisane przez dyrekcję ds. finansów w Tartusie w dniu 9 lipca 2019 r. O ile Rada sugeruje, że okoliczność ta może budzić wątpliwości, o tyle nie wywiodła ona z tego żadnych wniosków co do ich sensowności i rzetelności w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 63 powyżej. Ponadto wyjaśnienia przedstawione przez skarżącego w odniesieniu do tej okoliczności, wymienione w pkt 88 powyżej, można uznać za prawdopodobne.
- 90 Owe deklaracje podatkowe zmierzają do wykazania, że spółka Phoenicia Tourism Company była nieaktywna przed rokiem 2019. Potwierdza to przedstawione przez skarżącego pismo syryjskiego ministerstwa turystyki z dnia 25 lutego 2020 r. dotyczące umowy inwestycyjnej (zwane dalej „pismem z dnia 25 lutego 2020 r.”). W piśmie tym wspomniane ministerstwo powołuje się bowiem na wcześniejsze pisma z dnia 22 lipca 2019 r., z dnia 1 października 2019 r. i z dnia 14 stycznia 2020 r., w których zwracało się do wnioskodawcy o przedstawienie szczegółowego harmonogramu realizacji projektu. Ponieważ w 2019 r. realizacja projektu jeszcze się nie rozpoczęła, można rozsądnie uznać przy braku jakichkolwiek dowodów przeciwnych przedstawionych przez Radę, że spółka odpowiedzialna za jego realizację również była nieaktywna przed rokiem 2019.
- 91 Niemniej jednak należy stwierdzić, że skarżący nie przedstawił żadnego dowodu mającego na celu wykazanie, że spółka ta była nieaktywna w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów lub, ogólnie rzecz ujmując, po 2019 r.
- 92 Nawet bowiem przy założeniu, że deklaracja podatkowa z 2019 r. potwierdza brak prowadzenia działalności przez Phoenicia Tourism Company w 2019 r., pozostaje to w sprzeczności z tym, co można wywnioskować z pisma z dnia 25 lutego 2020 r. Zgodnie z tym pismem w dniu 14 lipca 2019 r. podpisano aneks do umowy inwestycyjnej. Po podpisaniu tego aneksu syryjskie ministerstwo turystyki zażądało od skarżącego, i to czterokrotnie – pismami z dni 22 lipca i 1 października 2019 r. oraz z dni 14 stycznia i 25 lutego 2020 r. – przesłania mu szczegółowego harmonogramu realizacji projektu. Należy również stwierdzić, że w tym ostatnim piśmie syryjskie

ministerstwo turystyki zażądało od skarżącego dostarczenia wspomnianego harmonogramu oraz innych informacji w terminie dziesięciu dni od tego pisma, zastrzegając sobie na wypadek braku odpowiedzi możliwość podjęcia działań prawnych „zgodnie z postanowieniami podpisanego i należycie poświadczonego aneksu do umowy”.

- 93 I tak z uwagi na to, że organy syryjskiej administracji zaczęły wymagać od tej spółki wykonania umowy inwestycyjnej, podpisanie aneksu do wspomnianej umowy w dniu 14 lipca 2019 r. stanowi wskazówkę świadczącą o tym, że w tym dniu spółka Phoenicia Tourism Company była aktywna.
- 94 W tym względzie nie można uwzględnić twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym wzmiankę o aneksie z dnia 14 lipca 2019 r. zawartą w piśmie z dnia 25 lutego 2020 r. należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ona do dokumentu wewnętrznego syryjskiego ministerstwa turystyki, a wszelka inna interpretacja wynika z ewentualnego mylnego tłumaczenia z języka arabskiego na angielski. Po pierwsze bowiem, skarżący nie uzasadnił tego twierdzenia. W szczególności nie przedstawił on szczegółowych informacji na temat tego dokumentu wewnętrznego, takich jak jego treść lub cel, nie wyjaśnił, na czym miałby polegać ten błąd w tłumaczeniu, i nie udzielił wyjaśnień na ten temat. Po drugie, z pisma z dnia 25 lutego 2020 r. jasno wynika, że aneks z dnia 14 lipca 2019 r. jest związany z umową.
- 95 W tym kontekście wobec braku przedstawionych przez skarżącego dowodów dotyczących sytuacji Phoenicia Tourism Company w 2020 r. skarżący nie mógł podważyć stwierdzenia Rady, zgodnie z którym w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów spółka ta była aktywna.
- 96 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że skarżący nie zdołał podważyć stwierdzenia zawartego w pkt 85 powyżej, zgodnie z którym z dowodów zawartych w dokumencie WK 1755/2020 INIT wynika, że ma on interesy gospodarcze w sektorze turystycznym.

c) W przedmiocie pozostałych interesów handlowych skarżącego

- 97 Z artykułu opublikowanego w witrynie internetowej „al Arabiya News” wynika, że AKSSA posiada spółkę OVO, która eksportuje oliwę. Ponadto zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynie internetowej „Al Janoubia” skarżący jest akcjonariuszem Cham Holding, a zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynie internetowej MEIRSS jest członkiem zarządu tej spółki. Wreszcie, witryny internetowe „Eqstad” i „al Arabiya News” wskazują, że skarżący posiada fabrykę do produkcji pojemników ze szkła, plastiku i metalu.
- 98 W pierwszej kolejności w odniesieniu do OVO skarżący przyznaje, że spółka ta działała w latach 2003–2006, kiedy to zajmowała się wywozem oliwy do Włoch i Hiszpanii dla grupy przedsiębiorstw zajmującej się dystrybucją na dużą skalę. Twierdzi on natomiast, że gdy wywóz ten ustał, OVO stała się nieaktywna, a następnie została rozwiązana. Wyjaśnia on, że została ona założona w dniu 30 maja 2002 r. i zlikwidowana w dniu 27 czerwca 2018 r. Na poparcie tego twierdzenia skarżący przedstawia decyzję nr 78 dyrekcji ds. handlu wewnętrznego i ochrony konsumentów w Tartusie. Decyzja ta nie została wprowadzona w życie, lecz wyraźnie wynika z niej, że rejestracja handlowa „Olive Virgin Oil Company (OVO Co)” została unieważniona w następstwie rozwiązania tej spółki w dniu 27 czerwca 2018 r. W związku z tym i wobec braku przeciwnych argumentów Rady należy uznać, że w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów OVO była rozwiązana.

- 99 W drugiej kolejności w odniesieniu do Cham Holding skarżący podnosi, że posiadał w 2007 r. bardzo małą wartość nominalną akcji, stanowiącą 0,00287% wartości księgowej tej spółki, które to akcje zbył w 2011 r. Na poparcie swojego twierdzenia skarżący przedstawił pismo z dnia 25 sierpnia 2011 r. skierowane do prezesa zarządu Cham Holding, w którym zgłosił rezygnację z członkostwa w tej spółce.
- 100 W tym względzie Rada twierdzi, że pismo zawierające rezygnację nie jest zwykłym sposobem zbycia akcji.
- 101 W replice skarżący podnosi, że jedynym sposobem zbycia akcji w tej spółce w 2011 r. było złożenie pisma zawierającego rezygnację, ponieważ po 2012 r. akcje tej spółki straciły na wartości. Ponadto skarżący przedstawia w załączniku do repliki świadectwo depozytowe i wykaz członków zarządu tej spółki, wśród których jego nazwisko nie figuruje.
- 102 Należy zauważyć, że nazwisko skarżącego rzeczywiście nie pojawia się w wykazie członków zarządu Cham Holding. Jednakże skarżący nie wykazał, że rezygnacja ta skutkowała, ipso facto, zbyciem jego udziału w Cham Holding. Argument skarżącego, zgodnie z którym rezygnacja była jedynym sposobem zbycia jego akcji, ponieważ po 2012 r. straciły one na wartości, nie jest przekonujący, ponieważ w każdym razie twierdzi on, że zbył ten udział przed 2012 r.
- 103 Ponadto należy zauważyć, że o ile zgodnie z informacjami opublikowanymi przez agencję prasową Reuters status skarżącego jako akcjonariusza Cham Holding należy do przeszłości, o tyle informacje opublikowane w witrynach internetowych „Eqtsad” i „Al Janoubia” ograniczają się do wskazania, że skarżący wycofał się z tej spółki po zastosowaniu wobec niej „sankcji”, nie precyzując jednak, że zbył on akcje, które w niej posiadał. Tymczasem, biorąc pod uwagę wyjaśnienia przedstawione przez skarżącego, nie można wykluczyć, że wycofanie, o którym mowa w tych artykułach, odnosi się do jego rezygnacji z członkostwa w zarządzie Cham Holding. Ponadto zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynie internetowej „al Arabiya News” skarżący jedynie przedstawił się jako osoba nieposiadająca już żadnych udziałów w spółce. Innymi słowy, to ostatnie źródło nie potwierdza, że skarżący nie jest już akcjonariuszem Cham Holding, lecz wyłącznie, że on sam tak twierdzi.
- 104 Wobec braku dowodów przedstawionych przez skarżącego w celu wykazania, że w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów nie był on już akcjonariuszem Cham Holding, należy uznać, że był nim nadal.
- 105 W trzeciej kolejności, co się tyczy fabryki do produkcji pojemników szklanych, plastikowych i metalowych, należy stwierdzić, że informacje z witryn internetowych „Eqstad” i „al Arabiya News” dotyczące tej fabryki są szczególnie niejasne, ponieważ nie wskazują ani jej nazwy, ani daty jej powstania. Zapytana na rozprawie Rada nie przedstawiła dodatkowych informacji na temat tej fabryki. Należy zatem uznać, że nie udowodniono w sposób wymagany prawem, iż skarżący jest właścicielem takiego zakładu.
- 106 Z całości powyższych rozważań wynika, że skarżący wykazał, iż w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów OVO była rozwiązana. Nie wykazał on jednak, że nie jest już akcjonariuszem Cham Holding. Ponadto istnienie fabryki do produkcji pojemników szklanych, plastikowych i metalowych, której właścicielem jest skarżący, nie zostało wystarczająco potwierdzone przez Radę.
- 107 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że skarżący ma interes handlowy, inny niż jego interesy gospodarcze w sektorze morskim i turystycznym, wynikający z posiadania akcji Cham Holding.

d) W przedmiocie stanowisk skarżącego w różnych organach i instytucjach

- 108 Z informacji opublikowanych w witrynach internetowych „Aliqtisadi”, „Eqtsad”, „Enab Baladi” i „al Arabiya News” wynika, że skarżący jest prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej i dyrektorem syryjsko-tureckiej rady biznesu. Status skarżącego jako prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej wynika również z informacji opublikowanych w witrynie internetowej „Syriandays”. Zgodnie z informacjami opublikowanymi w witrynach internetowych „Eqtsad” i „al Arabiya News” skarżący jest również wiceprezesem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu. Wreszcie, artykuł opublikowany w witrynie internetowej „al Arabiya News” wskazuje, że skarżący był ambasadorem honorowym Turcji w Syrii.
- 109 W pierwszej kolejności w odniesieniu do stanowiska prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej skarżący podnosi zasadniczo, że złożył rezygnację z tego stanowiska w lutym 2019 r. Na poparcie tego twierdzenia przedstawia uchwałę ministerstwa transportu syryjskiego nr 198 z dnia 13 lutego 2019 r. (zwaną dalej „uchwałą nr 198”). W uchwale tej wskazano, że na walnym zgromadzeniu w dniu 4 lutego 2019 r. odbyły się wybory. Uchwała ta zawiera ponadto wykaz nazwisk członków komitetu dyrektorów wspomnianej izby, wśród których nie figuruje nazwisko skarżącego. Ponadto skarżący przedstawia sprawozdanie z dorocznego zgromadzenia tej izby, które odbyło się w dniu 5 kwietnia 2019 r. (zwane dalej „sprawozdaniem”), w którym wymienione są nazwiska członków komitetu nowo wybranych dyrektorów, w tym jego przewodniczącego. Nazwisko skarżącego w nim nie widnieje.
- 110 Przede wszystkim należy stwierdzić, że chociaż dowody przedstawione przez skarżącego nie wykazują, wbrew temu, co sam twierdzi, że zrezygnował ze stanowiska prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej, to potwierdzają one, że nie został ponownie wybrany na to stanowisko.
- 111 Następnie, jak wskazała Rada, prawdą jest, że informacje zawarte w uchwale nr 198 i informacje zawarte w sprawozdaniu nie są identyczne.
- 112 Zapytany na rozprawie skarżący wskazał jednak, a Rada temu nie zaprzeczyła, że uchwała nr 198 i sprawozdanie odnoszą się do różnych etapów procedury powoływania członków komitetu dyrektorów syryjskiej izby żeglugi morskiej. W tym kontekście sprawozdanie odnosi się do ostatniego etapu tej procedury, co wyjaśnia, dlaczego figuruje w nim większa liczba osób niż w uchwale nr 198.
- 113 Wreszcie, należy zauważyć, że jedno ze źródeł informacji zawartych w dokumencie WK 1755/2020 INIT, a mianowicie witryna internetowa „Enab Baladi”, przedstawia skarżącego jako „pierwszego” prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej, co sugeruje, że nie był już nim w chwili przyjmowania zaskarżonych aktów.
- 114 Z powyższego wynika, że skarżący nie zajmował już stanowiska prezesa syryjskiej izby żeglugi morskiej w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów.
- 115 W drugiej kolejności, co się tyczy syryjsko-tureckiej rady biznesu, skarżący twierdzi, że nie jest jej dyrektorem, a ponadto organ ten został rozwiązany w 2013 r. Na poparcie swojego twierdzenia skarżący przedstawia decyzję syryjskiego ministerstwa gospodarki i handlu zagranicznego nr 247 z dnia 23 maja 2013 r., która przewidywała rozwiązanie „rad syryjskich przedsiębiorców”. Decyzja ta przewidywała ponadto, że rady te zostaną w przyszłości zreformowane.

- 116 Należy z pewnością zauważyć, podobnie jak uczyniła to Rada, że w wyżej wymienionej decyzji nr 247 syryjskiego ministerstwa gospodarki i handlu zagranicznego nie wymienia się konkretnie syryjsko-tureckiej rady biznesu. Jednakże decyzja ta, stanowiąca akt o charakterze generalnym, odnosi się w art. 1 do syryjskich rad przedsiębiorców, w związku z czym należy uznać, że syryjsko-turecka rada biznesu wchodzi w zakres jej stosowania.
- 117 Ponadto artykuł z witryny internetowej „al Arabiya News” wskazuje, że skarżący był dyrektorem tej rady w 2012 r., sugerując w ten sposób, że później już nim nie był.
- 118 Mając na uwadze te dwa elementy oraz fakt, że pozostałe dowody przedstawione przez Radę w celu wykazania, że skarżący posiadał status dyrektora syryjsko-tureckiej rady biznesu, nie zawierają informacji, które pozwoliłyby na uznanie z wystarczającą pewnością, że syryjsko-turecka rada biznesu została ponownie utworzona zgodnie z art. 2 decyzji nr 247, oraz że skarżący został ponownie powołany na stanowisko jej dyrektora, istnieją wątpliwości co do tego, czy w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów skarżący był dyrektorem syryjsko-tureckiej rady biznesu, a zatem należy stwierdzić, iż Rada nie wykazała w sposób wystarczający pod względem prawnym, że skarżący zajmował takie stanowisko.
- 119 W trzeciej kolejności, co się tyczy syryjsko-rosyjskiej rady biznesu, skarżący twierdzi, że nie jest już członkiem ani wiceprezesem tego organu. Zdaniem skarżącego rada ta została rozwiązana w 2013 r. Ponadto po 2013 r. został utworzony nowy komitet, w skład którego weszli wyłącznie członkowie z państw przychylnych reżimowi syryjskiemu.
- 120 W odniesieniu do podnoszonego rozwiązania syryjsko-rosyjskiej rady biznesu skarżący odsyła zasadniczo do decyzji nr 247 syryjskiego ministerstwa gospodarki i handlu zagranicznego z dnia 23 maja 2013 r., o której mowa w pkt 115 powyżej.
- 121 Jednakże w replice skarżący wspomina o powołaniu w 2013 r. nowego komitetu, co sugeruje, że syryjsko-rosyjska rada biznesu została utworzona ponownie, zgodnie z art. 2 decyzji nr 247, wkrótce po jej rozwiązaniu.
- 122 Tymczasem na poparcie swojego twierdzenia, że nie jest już członkiem tego organu, skarżący przedstawił zrzut ekranu z witryny internetowej syryjsko-rosyjskiej rady biznesu, na której wyszczególniony jest skład tej rady. Należy jednak stwierdzić, że dokument ten nie zawiera żadnej daty i że skarżący, zapytany o to na rozprawie, nie był w stanie jej podać, tak więc nie można twierdzić, iż dokument ten rzeczywiście odzwierciedla skład rady z chwili przyjmowania zaskarżonych aktów. Tym samym skarżący nie poparł w wystarczający sposób swojego twierdzenia, zgodnie z którym w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów nie był już członkiem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu.
- 123 W konsekwencji skarżący nie zakwestionował w sposób skuteczny stwierdzenia, zgodnie z którym w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów był wiceprezesem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu.
- 124 W czwartej kolejności skarżący zaprzecza, jakoby był ambasadorem honorowym Turcji w Syrii, i twierdzi, że w okresie od 1 marca 2009 r. do 2020 r. był on konsulem honorowym Turcji w Tartusie. Zdaniem skarżącego stanowisko to było czysto honorowe i nie służyło celom gospodarczym i handlowym. W tym względzie skarżący w istocie opisuje rolę konsula honorowego, którego funkcje polegają między innymi na świadczeniu usług konsularnych i pomocy obywatelom państwa, które go powołało, oraz na uczestniczeniu w promocji handlowej tego państwa.

- 125 Należy stwierdzić, że jedynym dowodem przedstawionym przez Radę w celu wykazania, że skarżący jest ambasadorem honorowym Turcji w Syrii, jest artykuł opublikowany w dniu 8 czerwca 2018 r. przez witrynę internetową „al Arabiya News”. Artykuł ten nie pozwala jednak stwierdzić z wystarczającą pewnością, że skarżący był nim nadal w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów. Wskazuje on bowiem jedynie, że skarżący „był” (was) takim ambasadorem. Dla porównania artykuł ten wspomina, że skarżący był członkiem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu od chwili jej utworzenia.
- 126 W konsekwencji należy stwierdzić, że Rada nie wykazała w sposób wystarczający pod względem prawnym, że w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów skarżący nadal był ambasadorem honorowym Turcji w Syrii.
- 127 Z powyższego wynika, że w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów skarżący był wiceprezesem syryjsko-rosyjskiej rady biznesu. Zdołał on natomiast wykazać, że w chwili przyjmowaniu zaskarżonych aktów nie był już prezesem syryjskiej izby żeglugi morskiej. Ponadto status skarżącego jako dyrektora syryjsko-tureckiej rady biznesu oraz jego rola jako ambasadora honorowego Turcji w Syrii nie zostały przez Radę wystarczająco potwierdzone.

e) Wniosek dotyczący statusu skarżącego jako wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii

- 128 W świetle ogółu powyższych ustaleń należy stwierdzić, że Rada przedstawiła łańcuch wystarczająco konkretnych, precyzyjnych i spójnych poszlak pozwalających na wykazanie, że skarżący jest wiodącym przedsiębiorcą działającym w Syrii ze względu na swoje interesy gospodarcze, w szczególności w sektorze morskim i turystycznym, a także ze względu na swoje eksponowane stanowisko w syryjsko-rosyjskiej izbie handlowej.

f) W przedmiocie powiązań z reżimem syryjskim

- 129 Skarżący podnosi w istocie, że Rada może umieścić w wykazie nazwiska wiodących przedsiębiorców działających w Syrii tylko wtedy, gdy ci ostatni są rzeczywiście związani z reżimem syryjskim, mogą wywierać na niego wpływ lub jest z nimi związane rzeczywiste ryzyko omijania środków ograniczających. W tym względzie skarżący twierdzi, że nawet gdyby uznać go za osobę prosperującą lub wpływową, prowadzącą działalność w Syrii, to nie jest on powiązany z reżimem syryjskim ani nie należy do wewnętrznego kręgu wiodących przedsiębiorców działających w Syrii, określonego w motywie 6 decyzji 2015/1836.
- 130 W niniejszej sprawie należy zauważyć, że umieszczenie nazwiska skarżącego w rozpatrywanych wykazach nastąpiło w kontekście prawnym wynikającym z decyzji 2013/255 w brzemieniu ustalonym decyzją 2015/1836. W tym względzie w decyzji 2015/1836 wprowadzono w szczególności obiektywne, niezależne i wystarczające kryterium umieszczenia w wykazie polegające na przynależności do kręgu „wiodących przedsiębiorców działających w Syrii”, w związku z czym Rada nie musi już wykazywać istnienia związku między tą kategorią osób a reżimem syryjskim w rozumieniu decyzji 2013/255 przed zmianą, ani też między tą kategorią osób a wspieraniem tego reżimu lub czerpaniem z niego korzyści, gdyż do zastosowania wobec danej osoby środków ograniczających wystarczy fakt, że jest ona wiodącym przedsiębiorcą działającym w Syrii. Tak więc z decyzji 2013/255, zmienionej decyzją 2015/1836, w żaden sposób nie wynika, że Rada ma obowiązek przedstawić dowody dotyczące przesłanki dotyczącej znajdowania się w sytuacji wiodącego przedsiębiorcy, jak i przesłanki wystarczających powiązań z reżimem syryjskim (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 lipca 2020 r., Haswani/Rada, C-241/19 P,

- niepublikowany, EU:C:2020:545, pkt 71–74; z dnia 4 kwietnia 2019 r., Sharif/Rada, T-5/17, niepublikowany, EU:T:2019:216, pkt 55, 56; postanowienie z dnia 11 września 2019 r., Haswani/Rada, T-231/15 RENV, niepublikowane, EU:T:2019:589, pkt 56).
- 131 Sąd uznał w związku z tym, że z kryterium związanego ze statusem „wiodących przedsiębiorców działających w Syrii” można wywieść wzruszalne domniemanie związków z reżimem syryjskim (zob. podobnie wyroki: z dnia 4 kwietnia 2019 r., Sharif/Rada, T-5/17, EU:T:2019:216, pkt 106; postanowienie z dnia 11 września 2019 r., Haswani/Rada, T-231/15 RENV, niepublikowane, EU:T:2019:589, pkt 60). Domniemanie to znajduje zastosowanie wówczas, gdy Rada była w stanie wykazać nie tylko to, że dana osoba jest przedsiębiorcą działającym w Syrii, ale też że można uznać ją za wpływową. Jak bowiem wynika z motywu 6 decyzji 2015/1836, zamiarem Rady jest właśnie wykorzystanie owego wpływu, jaki ten krąg osób może wywierać na reżim syryjski, aby poprzez zastosowanie wobec tych osób środków ograniczających wywrzeć nacisk na reżim syryjski, aby zmienił on swoją politykę represji. W związku z tym, jeżeli Rada zdołała wykazać, że dany przedsiębiorca może wywierać wpływ na wspomniany reżim, domniemywa się istnienie związków między tą osobą a reżimem syryjskim.
- 132 Należy jednak przypomnieć, że Sąd musi przestrzegać zasad dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego w dziedzinie środków ograniczających, co oznacza, że musi on postępować zgodnie z zasadą wspomnianą w orzecznictwie przytoczonym w pkt 38 powyżej i przypomnianą przez Trybunał w wyroku z dnia 11 września 2019 r., HX/Rada (C-540/18 P, niepublikowanym, EU:C:2019:707, pkt 48–50), której istota sprowadza się do tego, że w razie zakwestionowania zasadności powodów umieszczenia w wykazie ciężar dowodu spoczywa na instytucji.
- 133 W konsekwencji na potrzeby obalenia domniemania związków z reżimem syryjskim od strony skarżącej nie można wymagać nadmiernie wygórowanych standardów dowodowych. W związku z tym należy uznać, że strona skarżąca zdołała obalić domniemanie powiązania z reżimem syryjskim, jeżeli przedstawia ona argumenty lub okoliczności mogące istotnie podważyć rzetelność dowodów przedstawionych przez Radę lub ich ocenę, w szczególności w świetle przesłanek ustanowionych w art. 27 ust. 3 i art. 28 ust. 3 decyzji 2013/255, zmienionej decyzją 2015/1836, lub jeżeli przedstawi przed sądem Unii łańcuch poszlak świadczących o braku lub ustaniu związków między nią a reżimem syryjskim, braku wywierania na niego wpływu lub braku rzeczywistego ryzyka omijania przez nią środków ograniczających zgodnie z art. 27 ust. 3 i art. 28 ust. 3 tej decyzji (wyrok z dnia 8 lipca 2020 r., Zubedi/Rada T-186/19, EU:T:2020:317, pkt 71).
- 134 Na wstępie należy zbadać, czy w celu ustalenia związku między skarżącym a reżimem syryjskim ze względu na działalność gospodarczą skarżącego Rada opiera się wyłącznie na domniemaniu istnienia związku w rozumieniu orzecznictwa, o którym mowa w pkt 130 i 131 powyżej. W tym kontekście należy zbadać, czy dowody przedstawione przez Radę i zawarte w dokumencie WK 1755/2020 INIT umożliwiają ustalenie w sposób wyraźny powiązań między działalnością gospodarczą skarżącego a reżimem syryjskim, czy też Rada oparła się jedynie na przywołanym powyżej domniemaniu powiązań.
- 135 W tym względzie, po pierwsze, jeśli chodzi o AKSSA, żaden z dowodów zawartych w dokumencie WK 1755/2020 INIT nie pozwala na ustalenie szczególnego związku między tą agencją morską, która ponadto nie jest jedyną agencją w Syrii, a reżimem syryjskim.

- 136 Po drugie, jeśli chodzi o Phoenicia Tourism Company, z witryny internetowej „The Syria Report” wynika, co zostało potwierdzone przez skarżącego, że spółka ta podpisała umowę z syryjskim ministerstwem turystyki.
- 137 Po trzecie, z dokumentu WK 1755/2020 INIT, a w szczególności z artykułów pochodzących z agencji prasowej Reuters i z witryny internetowej „Al Janoubia”, wynika, że Cham Holding, która należy do Ramiego Makhloufa, zwolennik reżimu syryjskiego i kuzyn Baszara Al-Assada, ma powiązania z reżimem syryjskim.
- 138 Wreszcie, po czwarte, co się tyczy stanowiska zajmowanego przez skarżącego w syryjsko-rosyjskiej radzie biznesu, należy zauważyć, że dowody przedstawione przez Radę nie pozwalają na ustalenie statusu wspomnianej rady biznesu w odniesieniu do reżimu syryjskiego. Ponadto dowody nie dają żadnych wskazówek co do związków między syryjsko-rosyjską radą biznesu a reżimem syryjskim. W związku z tym dokument WK 1755/2020 INIT nie pozwala na określenie związku istniejącego pomiędzy stanowiskiem zajmowanym przez skarżącego a reżimem syryjskim.
- 139 W konsekwencji jedyne elementy, oprócz zastosowania domniemania powiązania z reżimem syryjskim, jakie Rada przedstawiła w celu wykazania powiązania między skarżącym a reżimem syryjskim, dotyczą z jednej strony Phoenicia Tourism Company, a z drugiej strony Cham Holding.
- 140 Tymczasem, jeżeli chodzi o Phoenicia Tourism Company, to mimo że przedsiębiorstwo to zawarło umowę z syryjskim ministerstwem turystyki, należy stwierdzić, że – jak wykazano w pkt 179 poniżej – okoliczności towarzyszące zawarciu tej umowy, podobnie jak faktyczna realizacja projektu turystycznego na wyspie Arwad, nie są jasne, w związku z czym Rada, na której spoczywa ciężar dowodu, nie może powoływać się wyłącznie na tę umowę, aby wykazać powiązanie między skarżącym a reżimem syryjskim w rozumieniu motywu 6 decyzji 2015/1836 (zob. pkt 9 powyżej)
- 141 Jeśli chodzi o Cham Holding, skarżący wykazał, że opuścił zarząd tej spółki i jest obecnie jedynie jej akcjonariuszem. Tymczasem żaden dowód przedstawiony przez Radę nie wyjaśnia, w jaki sposób, mimo deklarowanego przez skarżącego zdystansowania się, utrzymuje on szczególne powiązania z Cham Holding lub Ramim Makhloufem, a szerzej z reżimem syryjskim.
- 142 W celu wykazania powiązania skarżącego z reżimem syryjskim Rada może zatem powoływać się wyłącznie na domniemanie powiązania z tym reżimem. Należy zatem ocenić, czy dowody przedstawione przez skarżącego pozwalają na obalenie domniemania powiązania z reżimem syryjskim.
- 143 W tym kontekście należy zbadać argumenty skarżącego zmierzające do wykazania, że nie jest on powiązany z reżimem syryjskim, że nie ma on wpływu na ten reżim i że nie stwarza żadnego ryzyka ominięcia środków ograniczających.
- 144 W pierwszej kolejności skarżący podnosi w istocie, że w 2012 r. opuścił Syrię i osiedlił się w Libanie z powodu działań reżimu syryjskiego, któremu jest przeciwny. Po 2012 r. udał się do Syrii tylko dwa razy.
- 145 Należy stwierdzić, że strony są zgodne co do tego, iż skarżący mieszka w Libanie od 2012 r. Niemniej jednak okoliczność ta niekoniecznie oznacza, że skarżący nie ma już interesów gospodarczych w Syrii lub że nie zajmuje stanowisk w organach i instytucjach związanych

z życiem gospodarczym tego kraju. Tymczasem, jak wynika z pkt 128 powyżej, Rada przedstawiła łańcuch poszlak wykazujących zasadniczo, że skarżący nadal posiada interesy gospodarcze w Syrii. Zresztą nawet jeżeli założyć, że skarżący udał się do Syrii w związku ze śmiercią swojej matki, nie oznacza to, że nie uczynił tego w innych sytuacjach. Ponadto liczba wyjazdów do Syrii po osiedleniu się w Libanie nie może być znaczącą okolicznością, skoro skarżący nadal posiada interesy w Syrii.

- 146 W drugiej kolejności zdaniem skarżącego jego sprzeciw wobec reżimu syryjskiego miał dla niego negatywne konsekwencje. W szczególności, jak twierdzi, po jego wyjeździe z Syrii tajne służby syryjskie wydały wobec niego nakaz aresztowania. Na poparcie swojego twierdzenia skarżący przedstawił okólnik syryjskiego departamentu wywiadu z dnia 21 października 2014 r., w którym wskazano – w odniesieniu do okólnika z dnia 18 października 2014 r. dotyczącego wszczęcia dochodzenia w stosunku do określonych osób – że skarżący powinien zostać wyłączony z tego ostatniego okólnika ze względu na to, że „uzasadnienie stało się nieaktualne”.
- 147 Fakt, że w 2014 r. skarżący był objęty dochodzeniem, nie może stanowić w okolicznościach niniejszej sprawy wskazówki, że nie ma on powiązań z reżimem syryjskim. Należy bowiem zauważyć, że z dochodzenia tego wyłączono go zaledwie trzy dni po włączeniu do niego i że z akt sprawy nie wynika, by w tym krótkim okresie władze syryjskie podjęły w stosunku do niego jakiegokolwiek działania. Ponadto należy stwierdzić, podobnie jak uczyniła to Rada, że względy uzasadniające włączenie nazwiska skarżącego do tego dochodzenia oraz powody, dla których uznano, że względy te ustały, nie zostały wskazane w dokumencie przedstawionym przez skarżącego. W tej kwestii skarżący wskazuje, że syryjskie tajne służby nie podają uzasadnienia swoich „nakazów aresztowania” i że dokumenty te podlegają regulacjom stanu wojennego. Chociaż wyjaśnienia te wydają się racjonalnie wiarygodne, skarżący nie poparł ich dowodami i nie przedstawił żadnego wyjaśnienia, dlaczego uważa, że to dochodzenie zostało wszczęte, poza domniemaną wolą reżimu syryjskiego działania na jego szkodę. Wreszcie, należy stwierdzić, że w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów, czyli sześć lat po wydaniu tego nakazu, skarżący nie był objęty dochodzeniem ze strony syryjskiego departamentu wywiadu.
- 148 W trzeciej kolejności skarżący twierdzi, że wspiera organizacje humanitarne i obywatelskie sprzeciwiające się reżimowi syryjskiemu, które świadczą pomoc i wsparcie uchodźcom syryjskim. Ponadto skarżący podnosi zasadniczo, że spotkał się z przedstawicielami państw europejskich w celu omówienia ucisku stosowanego przez reżim syryjski.
- 149 Na poparcie swoich twierdzeń, po pierwsze, skarżący przedstawił oświadczenie byłego ambasadora Republiki Francuskiej w Syrii i Suwerennego Zakonu Maltańskiego w Libanie z dnia 20 kwietnia 2020 r. W oświadczeniu tym były ambasador wskazuje, że poznał skarżącego podczas pobytu w Syrii i że nawiązał z nim przyjazne stosunki. Wyjaśnia on w istocie, że po 2011 r. odnalazł skarżącego w Libanie i że wykazał on żywe zainteresowanie działalnością humanitarną prowadzoną przez Suwerenny Zakon Maltański w Libanie na rzecz syryjskich uchodźców, na którą udzielił pomocy finansowej. Wreszcie, zauważa on, że podczas spotkań ze skarżącym ten ostatni wspominał o „dramatycznej sytuacji” Syrii. Twierdzi on, że zawsze zauważał w wypowiedziach skarżącego wyraźną rezerwę wobec rządzącego reżimu, względem którego był często bardzo krytyczny, obwiniając go za pogorszenie sytuacji w kraju.

- 150 Po drugie, skarżący przedstawił pismo z dnia 27 kwietnia 2020 r. pochodzące od osoby pracującej dla organizacji humanitarnej. [poufne]¹ W odniesieniu do tej działalności, oprócz opisu zawartego w tym piśmie, wnioskodawca przedstawia dalsze informacje w replice. [poufne]
- 151 Po trzecie, skarżący przedstawił pismo z dnia 27 kwietnia 2020 r. pochodzące od innej osoby, zaangażowanej w inną organizację humanitarną. [poufne]
- 152 Po czwarte, skarżący przedstawił pismo z dnia 27 kwietnia 2020 r. pochodzące od trzeciej osoby. [poufne]
- 153 Po piąte, skarżący podnosi zaangażowanie jego rodziny w Phoenicia Maritime Training Centre. Chodzi tu w istocie o placówkę szkoleniową w dziedzinie morskiej w Syrii, założoną przez jego synów w celu oferowania kształcenia młodym mieszkańcom wyspy Arwad za symboliczną opłatą. Działalność tego ośrodka nie jest nastawiona na zysk. Zdaniem skarżącego ośrodek ten oferuje alternatywę młodym mieszkańcom wyspy Arwad, którzy obawiają się wcielenia do wojska lub zatrzymania. Ogólniej rzecz ujmując, skarżący twierdzi, że mieszkańcy wyspy Arwad są postrzegani jako przeciwnicy reżimu, ponieważ należą do sunnickiego odłamu islamu.
- 154 Przede wszystkim należy stwierdzić, że argument skarżącego, zgodnie z którym co do zasady jego udział w Phoenicia Maritime Training Centre należy rozumieć w ten sposób, że świadczy on o jego sprzeczności wobec reżimu syryjskiego, nie znajduje potwierdzenia ani w treści certyfikatu z dnia 23 grudnia 2019 r., poświadczającego akredytację szkoleniową placówki, ani w tabeli opłat tej placówki z dnia 1 lipca 2020 r. Tymczasem skarżący nie przedstawił żadnego innego dowodu na poparcie swojego twierdzenia.
- 155 Z tego powodu wobec braku przepisów Unii dotyczących pojęcia dowodu sąd Unii przyjął zasadę swobodnego przedstawiania dowodów lub swobodę środków dowodowych, którą należy rozumieć jako możliwość powołania – w celu wykazania danej okoliczności – środków dowodowych każdego rodzaju, takich jak w szczególności zeznania świadków, dowody z dokumentów, przyznanie się do winy. Równoległe sąd Unii przyjął zasadę swobodnej oceny dowodów, zgodnie z którą określenie wiarygodności lub, innymi słowy, mocy dowodowej danego dowodu jest pozostawione wewnętrznemu przekonaniu sędziego (zob. wyrok z dnia 13 grudnia 2018 r., Iran Insurance/Rada, T-558/15, EU:T:2018:945, pkt 153 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 156 Ponadto, aby wykazać moc dowodową dokumentu, należy uwzględnić szereg elementów, takich jak pochodzenie dokumentu, okoliczności jego sporządzenia, adresata tego dokumentu i jego brzmienie, a także zastanowić się – w świetle powyższych elementów – czy zawarta w nim informacja wydaje się sensowna i rzetelna (zob. wyrok z dnia 13 grudnia 2018 r., Iran Insurance/Rada, T-558/15, EU:T:2018:945, pkt 154 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 157 Jeśli chodzi konkretnie o zeznania, o ich rzetelności i wiarygodności powinna świadczyć w każdym razie ich ogólna spójność, a ich waga jest większa, gdy znajdują one potwierdzenie – w zasadniczych kwestiach – w innych obiektywnych okolicznościach wynikających z akt sprawy (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 2015 r., Dalli/Komisja, T-562/12, EU:T:2015:270, pkt 78).

¹ Dane poufne utajnione.

- 158 W niniejszej sprawie należy, po pierwsze, zauważyć, że oświadczenia przedłożone przez skarżącego pochodzą od byłego ambasadora Republiki Francuskiej i Suwerennego Zakonu Maltańskiego, jak również od osób zajmujących wysokie stanowiska w hierarchii organizacji humanitarnych. Okoliczność ta nie została zakwestionowana przez Radę.
- 159 Po drugie, nic w aktach sprawy nie wskazuje na to, że autorzy tych oświadczeń mają osobisty interes w niniejszym sporze lub że są ze sobą powiązani, a zatem nie można zakładać, że konsultowali się ze sobą w celu dostarczenia skarżącemu zgodnych oświadczeń. Rada zresztą tego nie zarzucała.
- 160 Po trzecie, adresatem tych oświadczeń jest Sąd. Tak więc autorzy tych oświadczeń, a w szczególności były ambasador Republiki Francuskiej i Suwerennego Zakonu Maltańskiego, sporządzili te dokumenty z pełną znajomością nie tylko systemu środków ograniczających wprowadzonego przez Unię wobec Syrii oraz zamierzonego przez ten system celu, przypomnianego w pkt 2, 5 i 9 powyżej, ale również znaczenia, jakie wniesienie niniejszej skargi ma dla skarżącego.
- 161 Po czwarte, cztery oświadczenia są zgodne pod względem treści. Wszystkie one opisują skarżącego jako osobę otwarcie krytykującą politykę reżimu syryjskiego i udzielającą pomocy finansowej programom ustanowionym w celu pomocy syryjskim uchodźcom.
- 162 Po piąte, jeśli chodzi o obiektywne dowody znajdujące się w aktach sprawy, potwierdzające treść oświadczeń przedłożonych przez skarżącego, to zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 157 powyżej, należy zauważyć, że skarżący przedstawił korespondencję elektroniczną, z której wynika, że kontaktował się z sekretariatem ówczesnego ambasadora Republiki Francuskiej, innym niż autor oświadczenia, w celu zorganizowania spotkania w 2016 r. i że w 2013 r. zorganizował kolację, na którą zaproszeni zostali ówczesny ambasador Królestwa Hiszpanii, inny hiszpański dyplomata i ówczesna ambasador Unii w Libanie, przy czym ta ostatnia potwierdziła swoją obecność na wspomnianej kolacji.
- 163 Wreszcie, po szóste, należy stwierdzić, że Rada nie przedstawiła żadnego argumentu mającego na celu podważenie rzetelności oświadczeń przedstawionych przez skarżącego.
- 164 W związku z tym oświadczenia złożone przez skarżącego należy uznać za sensowne i rzetelne zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 156 powyżej.
- 165 Co się tyczy treści tych oświadczeń, wszystkie one odnoszą się do zdecydowanej krytyki wyrażonej przez skarżącego wobec polityki prowadzonej przez reżim syryjski, ale także do pomocy finansowej udzielonej przez skarżącego organizacjom humanitarnym wspierającym syryjskich uchodźców. Ponadto poświadczają utrzymywanie przez skarżącego stosunków z przedstawicielami dyplomatycznymi państw członkowskich Unii i samej Unii.
- 166 Prawdą jest, jak wskazuje Rada, że skarżący nie przedstawił dodatkowych informacji na temat działalności organizacji humanitarnych, które – jak sam twierdzi – wspierał, ani ich sprzeciwu wobec reżimu syryjskiego poza tymi, które wynikają z wyżej wymienionych oświadczeń i z jego pism. Należy jednak zauważyć, że Rada nie kwestionuje istnienia tych organizacji humanitarnych. Skoro zatem Rada dysponowała nazwami tych organizacji, mogła ona przedstawić dowody wskazujące na to, że działalność prowadzona przez te organizacje nie była działalnością opisaną przez ich autorów w oświadczeniach lub przez skarżącego w jego pismach.

- 167 Ponadto Rada uważa za prawdopodobne, że skarżący usiłował ukryć swoje powiązania z reżimem syryjskim, aby nie narażać na szwank swojej działalności międzynarodowej oraz kontaktów z partnerami europejskimi i światowymi. Tym samym skarżący, zdaniem Rady, dołożył starań, aby prowadzić działalność charytatywną i wyrażać zastrzeżenia wobec reżimu w stosunkach ze swoimi kontaktami międzynarodowymi.
- 168 Na rozprawie Rada poinformowała Sąd, że artykuł z witryny internetowej „Eqstad” stanowi dowód na to, że zachowanie skarżącego miało na celu ukrycie jego powiązań z reżimem syryjskim.
- 169 Tego rodzaju poszlaki nie można jednak uznać za wystarczającą do poparcia twierdzenia Rady. Artykuł ten bowiem, po pierwsze, nie dotyczy związków skarżącego z organizacjami humanitarnymi lub z przedstawicielami państw członkowskich Unii, lecz jego wyjazdu dla Libanu, a po drugie, nie jest potwierdzony żadnym innym dowodem.
- 170 Wreszcie, Rada nie przedstawiła żadnego dowodu zmierzającego do zdyskredytowania treści oświadczeń przedłożonych przez skarżącego. Zapytana na rozprawie Rada ograniczyła się do stwierdzenia, że oświadczenia te należy wyważyć z dowodami, które przedstawiła, nie zgłaszając konkretnych dowodów mogących podać je w wątpliwość.
- 171 W świetle ogółu powyższych ustaleń należy stwierdzić, że oświadczenia przedstawione przez skarżącego wykazują, iż skarżący zdystansował się od reżimu syryjskiego i że finansuje misje humanitarne pomagające syryjskim uchodźcom.
- 172 W czwartej kolejności zdaniem skarżącego reżim syryjski był szczególnie zirytowany faktem, że skarżący, za pośrednictwem Phoenicia Tourism Company, wygrał przetarg na rozwój turystyki na wyspie Arwad, a następnie odmówił inwestowania na tej wyspie i rozpoczęcia prac budowlanych w hotelu. Zdaniem skarżącego wygranie tego przetargu pozwoliło mu w istocie odzyskać kontrolę nad gruntami, z których jego rodzina została wywłaszczona w 1983 r. Niemniej jednak nie dokonał on żadnej inwestycji w ten projekt, co spowodowało, że reżim zaczął grozić mu podjęciem działań prawnych.
- 173 Na poparcie swoich twierdzeń skarżący przedstawia, po pierwsze, dekret syryjskiego prezydenta nr 3053, otrzymany przez syryjskie ministerstwo turystyki w dniu 1 stycznia 1983 r., którego art. 1 przewiduje wywłaszczenie gruntów na wyspie Arwad w celu realizacji projektu turystycznego, a po drugie, trzy dokumenty dotyczące gruntów posiadanych przez określone osoby noszące nazwisko Sabra. Dwa pierwsze dokumenty, opatrzone odpowiednio datą 21 stycznia 1962 r. i 1 marca 1977 r., nie wymieniają nazwiska skarżącego. Trzeci dokument, sporządzony przez wydział nieruchomości w Tartusie w dniu 25 maja 2006 r., wymienia nazwisko skarżącego. Wreszcie, skarżący przedstawia dokument, nieopatrzone datą, zgodnie z którym grunt należący jego dziadka został wywłaszczony w związku z projektem turystycznym na wyspie Arwad.
- 174 Przede wszystkim należy zauważyć, że skarżący uściślił w replice, iż nie wszystkie grunty posiadane przez jego rodzinę na wyspie Arwad zostały wywłaszczone, ponieważ niektóre z nich nie znajdowały się w tej części wyspy, na której reżim zamierzał zrealizować swój projekt turystyczny. W tym względzie należy stwierdzić, że skarżący przedstawił jedynie dowód wywłaszczenia gruntu należącego do jednego z członków jego rodziny.

- 175 Następnie skarżący nie zaprzecza, że tytułem kosztów udziału w postępowaniu przetargowym zapłacił w sierpniu 2012 r. kwotę równoważną 1% szacunkowych kosztów całkowitych związanych z projektem, czyli według skarżącego 7 mln SYP, co odpowiadało wartości około 88 501 EUR. Koszty te zostały zapłacone jako niepodlegające zwrotowi. Ponadto skarżący przedstawił dowód na to, że w maju 2013 r. wpłacił zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 14 316 600 SYP (około 113 732 EUR).
- 176 Należy uznać, że zapłata tych kwot stanowi formę inwestycji w projekt turystyczny na wyspie Arwad, nawet jeśli skarżący twierdzi w istocie, że nie chodziło o inwestycję oczekiwaną od niego przez reżim syryjski.
- 177 Należy natomiast stwierdzić, że Rada nie wykazała, iż skarżący dokonał innej wpłaty lub dokonał innej inwestycji w związku z projektem turystycznym na wyspie Arwad.
- 178 Wreszcie, jak wskazano w istocie w pkt 90 powyżej, skarżący wykazał, że spółka Phoenicia Tourism Company nie prowadziła działalności do 2019 r. Prawdą jest, że – jak wskazano zresztą w pkt 95 powyżej – nie można wykluczyć możliwości, że przedsiębiorstwo to prowadziło działalność w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów. Niemniej jednak, jak wynika z pkt 92 i 93 powyżej, dowód na działalność tej spółki wiąże się z pismem z dnia 25 lutego 2020 r., w którym zagrożono skarżącemu podjęciem działań prawnych w przypadku uporczywego niewykonania umowy.
- 179 Z powyższego wynika, że o ile skarżący jest rzeczywiście zaangażowany w projekt turystyczny na wyspie Arwad i od czasu pisma z dnia 25 lutego 2020 r. jest zobowiązany do jego realizacji, o tyle okoliczności, w których przystąpił do tego projektu, i jego konkretna realizacja nie są jasne. Sąd zauważa, że nie można stwierdzić z całą pewnością, iż skarżący zamierzał jedynie odzyskać wyłączone grunty, które należały do jego rodziny, co mogło stanowić element umożliwiający obalenie domniemania powiązania z reżimem syryjskim, ale nie można również stwierdzić, iż zrobił wszystko, aby zapewnić rozwój projektu turystycznego na wyspie Arwad w sposób oczekiwany przez reżim syryjski. W tym względzie twierdzenie Rady, zgodnie z którym skarżący nie rozpoczął prac w tym projekcie z przyczyn od niego niezależnych, nie jest bowiem niczym poparte. W związku z tym w ramach analizy argumentów przedstawionych przez skarżącego w celu obalenia domniemania powiązania należy stwierdzić, że w tym celu skarżący nie może powoływać się na powody, które skłoniły go do zawarcia umowy dotyczącej projektu turystycznego na wyspie Arwad.
- 180 Wreszcie, w piątej kolejności skarżący zaprzecza zasadniczo swemu statusowi bliskiego wspólnika biznesowego Ramiego Makhloufa, zwolennika reżimu syryjskiego i kuzyna Baszara Al-Assada, z którym, jak twierdzi, nie miał żadnego kontaktu od dwunastu lat. Dokładniej rzecz ujmując, skarżący utrzymuje, że informacje zawarte w dokumencie WK 1755/2020 INIT, zgodnie z którymi jest on wspólnikiem Ramiego Makhloufa w sektorze żywności, są nieprawidłowe. W tym względzie twierdzi on, że nigdy nie prowadził działalności w tym sektorze, z wyjątkiem działalności OVO. Ponadto skarżący utrzymuje, że nie świadczył usług na rzecz statków zajmujących się transportem żywności. Ponadto zdaniem skarżącego jedynym, co łączy go z Ramim Makhloufem, jest fakt, że obaj posiadali udziały w Cham Holding.
- 181 Z pkt 106 powyżej wynika, że skarżący wykazał, iż w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów spółka OVO była rozwiązana. Natomiast w dniu wydania wspomnianych aktów skarżący posiadał nadal udziały w spółce Cham Holding, która – jak wynika z informacji opublikowanych przez witrynę internetową agencji prasowej Reuters oraz witryny internetowej „Eqstad”, „al Arabiya News”,

„Enab Baladi” i „Al Janoubia” – należała do Ramiego Makhloufa. Należy jednak stwierdzić, że skarżący złożył rezygnację ze stanowiska w zarządzie Cham Holding (zob. pkt 102 powyżej), wyrażając w ten sposób wolę zdystansowania się od działalności tej spółki. Ponadto chęć skarżącego, by zdystansować się od Cham Holding, wobec której Unia i Stany Zjednoczone Ameryki stosują środki ograniczające, znajduje potwierdzenie w artykułach pochodzących z witryn internetowych „Eqstad”, „al Arabiya News” i „Enab Baladi”.

- 182 W konsekwencji, wykazując, że nie prowadzi działalności w sektorze żywności i że zdystansował się od Cham Holding, skarżący zdołał podważyć okoliczności, na których oparła się Rada, uznając go za bliskiego współpracownika biznesowego Ramiego Makhloufa.
- 183 W świetle ogółu powyższych ustaleń należy stwierdzić, że w celu obalenia domniemania powiązania z reżimem syryjskim skarżący może powołać się na wykazanie faktu, że otwarcie krytykował reżim syryjski i udzielał pomocy finansowej organizacjom humanitarnym działającym na rzecz uchodźców syryjskich. Ponadto podważył on twierdzenie, zgodnie z którym jest on bliskim współpracownikiem biznesowym Ramiego Makhloufa, zwolennikiem reżimu syryjskiego i kuzyna Baszara Al-Assada.
- 184 Jak wynika z pkt 133 powyżej, jedną z możliwości obalenia przez stronę skarżącą domniemania powiązania z reżimem syryjskim jest przedstawienie łańcucha poszlak świadczących o braku wpływu na reżim syryjski.
- 185 W niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę poglądy polityczne skarżącego, pomoc udzielaną przez niego organizacjom humanitarnym wspierającym syryjskim uchodźcom i jego zdystansowanie się od Ramiego Makhloufa, wydaje się mało prawdopodobne, by utrzymywał on związki z reżimem syryjskim. W konsekwencji nie jest pewne, czy środki ograniczające zastosowane wobec skarżącego mogłyby skłonić go do wywierania na reżim syryjski wpływu niezbędnego do zwiększenia presji na ten reżim, aby zmienił swoją politykę represji.
- 186 W związku z tym, o ile prawdą jest, że z dowodów przedstawionych przez Radę wynika, iż skarżący ma interesy gospodarcze w szczególności w sektorach transportu morskiego i turystyki oraz że zajmuje on eksponowane stanowisko w syryjsko-rosyjskiej izbie handlowej, o tyle prawdą jest również, że zdołał on obalić domniemanie powiązań istniejących między nim a syryjskim reżimem.
- 187 W świetle ogółu powyższych ustaleń należy stwierdzić, że o ile status skarżącego jako przedsiębiorcy działającego w Syrii został wykazany, o tyle nie można tego stwierdzić w odniesieniu do jego wiodącego charakteru.
- 188 Należy zatem uznać, że pierwszy powód umieszczenia nazwiska skarżącego w rozpatrywanych wykazach, związany ze statusem wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii, nie został wykazany w sposób wymagany prawem.

5. W przedmiocie powiązania z reżimem syryjskim

- 189 Należy zweryfikować, czy sytuacja skarżącego stanowi wystarczający dowód na to, że wspiera on reżim syryjski lub czerpie korzyści z polityki prowadzonej przez ten reżim. Oceny takiej należy dokonywać poprzez zbadanie dowodów nie w oderwaniu od siebie, lecz w kontekście, w jaki się one wpisują. Rada wywiązuje się bowiem ze spoczywającego na niej ciężaru dowodu, jeśli przedstawia przed sądem Unii łańcuch wystarczająco konkretnych, precyzyjnych i spójnych

poszlak pozwalający na ustalenie istnienia wystarczającego powiązania pomiędzy osobą, wobec której zastosowano środek w postaci zamrożenia środków finansowych a danym reżimem (zob. wyrok z dnia 9 września 2016 r., *Tri-Ocean Trading/Rada*, T-709/14, niepublikowany, EU:T:2016:459, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 190 Zgodnie z powodami umieszczenia w wykazie przypomnianymi w pkt 14 i 44 powyżej skarżący udziela wsparcia finansowego i gospodarczego reżimowi syryjskiemu, w szczególności za pośrednictwem spółek za granicą i działalności handlowej, ale także ze względu na swoją działalność związaną z praniem pieniędzy, a także czerpie z niego korzyści w ramach swojej działalności w sektorze nieruchomości.
- 191 Należy zatem stwierdzić, że powody, dla których Rada uznała, że skarżący wspiera reżim syryjski i czerpie z niego korzyści, zająć się z powodami, dla których uznała go ona za wiodącego przedsiębiorcę działającego w Syrii.
- 192 W tym względzie należy przypomnieć, że nie można wykluczyć, że w przypadku określonej osoby powody umieszczenia w wykazie mogą się do pewnego stopnia pokrywać, ponieważ można zaklasyfikować osobę jako wiodącego przedsiębiorcę prowadzącego działalność w Syrii, a także jednocześnie uznać, że w ramach swojej działalności czerpie ona korzyści z reżimu syryjskiego lub wspiera go poprzez tę samą działalność. Wynika to właśnie z faktu, że – o czym mowa w motywie 6 decyzji 2015/1836 – bliskie powiązania z reżimem syryjskim i wspieranie go przez tę kategorię osób są jednym z powodów, dla których Rada postanowiła tę kategorię utworzyć. Jednak nawet w takiej sytuacji chodzi o różne kryteria (zob. wyrok z dnia 23 września 2020 r., *Kaddour/Rada*, T-510/18, EU:T:2020:436, pkt 77).

a) W przedmiocie wsparcia gospodarczego i finansowego udzielanego reżimowi syryjskiemu

- 193 Z uzasadnienia umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach wynika, że skarżący udziela wsparcia finansowego i gospodarczego reżimowi syryjskiemu poprzez z jednej strony działalność handlową, a z drugiej – pranie pieniędzy.
- 194 W pierwszej kolejności, co się tyczy działalności handlowej skarżącego, po pierwsze, w uzasadnieniu umieszczenia w wykazie mowa jest o jego statusie „głównego potentata w żegludze morskiej”. W tym względzie w pkt 81 powyżej ustalono, że skarżący posiada jedynie AKSSA. Tymczasem, nawet gdyby nie była ona pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia w sektorze działalności agencji morskich (zob. pkt 69 powyżej), samo posiadanie tej spółki nie jest wystarczające, aby uznać, że skarżący jest „głównym potentatem transportu morskiego”. Z lektury całości powodów umieszczenia w wykazie wynika bowiem, że to właśnie wielość interesów gospodarczych skarżącego w sektorze morskim skłoniła Radę do takiej jego kwalifikacji. Jednak nawet przy założeniu, że skarżący jest „głównym potentatem transportu morskiego” wyłącznie ze względu na interes gospodarczy, jaki reprezentuje AKSSA, należy zauważyć, że Rada nie wyjaśnia, w jaki sposób wspiera on reżim syryjski za pośrednictwem tej spółki. W każdym razie nie wynika to również z dowodów zawartych w dokumencie WK 1755/2020 INIT.
- 195 Po drugie, uzasadnienie wskazuje na poparcie, jakiego skarżący udziela reżimowi syryjskiemu jako bliski wspólnik biznesowy Ramiego Makhloufa. W tym względzie z jednej strony z artykułu opublikowanego przez *Le Monde* oraz z informacji pochodzących z witryn internetowych

- „World Crunch”, „Eqstad”, „al Arabiya News” i MEIRSS wynika zasadniczo, że skarżący, zaangażowany w handel żywnością z Ramim Makhlofem, umożliwił reżimowi syryjskiemu obejście środków ograniczających, ponieważ embargo europejskie nie dotyczyło żywności.
- 196 Tymczasem i przede wszystkim, jak wynika z pkt 98 powyżej, podmiot skarżącego prowadzący działalność w sektorze żywności, a mianowicie OVO, już nie istnieje.
- 197 Następnie, co się tyczy Cham Holding, której właścicielem jest Rami Makhlof i której skarżący jest akcjonariuszem, z przedstawionych przez Radę dowodów nie wynika, że przedsiębiorstwo to prowadzi działalność w sektorze żywności.
- 198 Wreszcie, dokument WK 1755/2020 INIT nie dostarcza dalszych wyjaśnień co do formy, jaką miałyby przybrać powiązanie skarżącego i Ramiego Makhloufa w sektorze żywności.
- 199 Z drugiej strony, co się tyczy wsparcia udzielanego reżimowi syryjskiemu za pośrednictwem Cham Holding, której właścicielem jest Rami Makhlof i w której skarżący jest akcjonariuszem, z artykułu opublikowanego przez agencję prasową Reuters i z witryn internetowych „al Arabiya News”, „Enab Baladi” i „Al Janoubia” wynika, że Cham Holding wykazuje powiązanie z reżimem syryjskim. Niemniej jednak artykuły te nie wyjaśniają, w jaki sposób przedsiębiorstwo to miałyby udzielać wsparcia finansowego lub gospodarczego reżimowi syryjskiemu.
- 200 Wreszcie, jak ustalono w pkt 182 powyżej, skarżący skutecznie zakwestionował swój status bliskiego wspólnika biznesowego Ramiego Makhloufa.
- 201 W konsekwencji należy stwierdzić, że Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem, że skarżący udziela wsparcia reżimowi syryjskiemu ze względu na swój status bliskiego wspólnika biznesowego Ramiego Makhloufa.
- 202 Po trzecie, powody umieszczenia w wykazie wskazują, że skarżący udziela wsparcia gospodarczego i finansowego reżimowi syryjskiemu w szczególności za pośrednictwem spółek z siedzibą za granicą. W tym względzie z pkt 81, 96 i 106 powyżej wynika, że skarżący posiada w Syrii interesy gospodarcze poprzez AKSSA, Phoenicia Tourism Company i Cham Holding. Jedynym podmiotem położonym za granicą, a dokładniej w Libanie, w którym zdaniem Rady skarżący miał interesy, jest Yass Marine. Tymczasem, jak wskazano w pkt 78 powyżej, skarżący wykazał, że przedsiębiorstwo to nie istnieje. Co więcej, z artykułu w witrynie internetowej „al Arabiya News” wynika wprawdzie, że AKSSA ma dwa oddziały, jeden w Grecji, a drugi we Włoszech, nie jest to jednak potwierdzone innymi dowodami, a w każdym razie Rada, twierdząc, że skarżący wspiera reżim syryjski poprzez swoją działalność za granicą, odnosi się jedynie do jego działalności prowadzonej z Libanu. Z powyższego wynika, że część uzasadnienia umieszczenia w wykazie, zgodnie z którą skarżący wspiera reżim syryjski, w szczególności za pośrednictwem spółek z siedzibą za granicą, nie została potwierdzona w sposób wymagany prawem.
- 203 Wreszcie, po czwarte, ponieważ powody umieszczenia w wykazie odnoszą się do innych rodzajów działalności gospodarczej skarżącego jako potencjalnie wspierających finansowo i gospodarczo reżim syryjski, należy zbadać przypadek Phoenicia Tourism Company. W tym względzie, o ile ustalono bezspornie, że skarżący podpisał z syryjskim ministerstwem turystyki umowę na zarządzanie hotelem na wyspie Arwad, o tyle Rada nie wyjaśnia jednak, w jakim zakresie zawarcie takiej umowy miałyby stanowić wsparcie syryjskiego reżimu. W szczególności zapłaty pewnych kwot pieniężnych z tytułu kosztów udziału w postępowaniu przetargowym i zabezpieczenia należytego wykonania umowy, co miało miejsce w 2012 r. i 2013 r., nie można uznać za

- wystarczającą do stwierdzenia, że w dniu przyjęcia zaskarżonych aktów, czyli ponad siedem lat po wspomnianej zapłacie, Rada wykazała udzielanie wsparcia finansowego przez skarżącego. Ponadto dowody zawarte w dokumencie WK 1755/2020 INIT nie pozwalają ustalić, w jaki inny sposób spółka Phoenicia Tourism Company miałyby wspierać reżim syryjski.
- 204 W zakresie, w jakim należy uznać stanowisko zajmowane przez skarżącego w syryjsko-rosyjskiej izbie handlowej za działalność handlową, należy zauważyć, że dokument WK 1755/2020 INIT nie zawiera żadnych informacji na temat wsparcia finansowego i gospodarczego, jakiego mógłby on udzielać reżimowi syryjskiemu poprzez to stanowisko.
- 205 W drugiej kolejności, co się tyczy wsparcia udzielanego przez skarżącego reżimowi syryjskiemu poprzez jego działalność związaną z praniem pieniędzy, należy zauważyć, że zasadniczo z informacji pochodzących z witryn internetowych „Eqstad”, „al Arabiya News” i „Enab Baladi” wynika, że syryjscy przedsiębiorcy, tacy jak skarżący, uzyskali obywatelstwo libańskie, by móc otwierać rachunki bankowe w Libanie i pomagać reżimowi syryjskiemu w transferowaniu środków finansowych.
- 206 W tym względzie skarżący podnosi przede wszystkim, że twierdzenia te są nieprawdziwe, ponieważ w istocie większość syryjskich przedsiębiorców, którzy uzyskali obywatelstwo libańskie, nie potrzebowała go, ponieważ posiadali oni już obywatelstwo innych państw. Innymi słowy, nie uzyskał on obywatelstwa libańskiego po to, aby pomagać reżimowi syryjskiemu w obejściu środków ograniczających. Należy jednak stwierdzić, że argument skarżącego stanowi ogólne i nieoparte dowodami oświadczenie, które nie może przynieść skutku.
- 207 Ponadto skarżący powołuje się na sfabrykowane przez reżim syryjski zarzuty przemytu w celu wykazania, że jego wyjazd z Syrii do Libanu nie był po myśli tego reżimu. Argument ten należy rozumieć w ten sposób, że ma on na celu wykazanie, że przyjmując obywatelstwo libańskie, skarżący nie mógł działać na rzecz reżimu syryjskiego. Należy jednak stwierdzić, podobnie jak czyni to Rada, że skarżącemu nie udało się dostarczyć poszlak co do fałszywego charakteru tych oskarżeń. Z dowodów przedstawionych przez skarżącego nie wynika bowiem jasno, że decyzja syryjskiego ministerstwa finansów nr 932 z dnia 6 stycznia 2013 r. o tymczasowym zajęciu dotyczyła przywozu używanych samochodów, który miał miejsce wiele lat wcześniej. W tym względzie nie można ustalić żadnego związku pomiędzy tą decyzją a zgłoszeniem przybycia statku przewożącego używane samochody z dnia 18 lutego 2004 r. Pozostałe dowody przedstawione przez skarżącego, a mianowicie potwierdzenie przekazania organom portowym konosamentu nr 259 z dnia 25 lutego 2004 r. oraz oświadczenie Almahaba Transit & Clearance Company z dnia 6 marca 2004 r., również nie zawierają informacji na ten temat.
- 208 Niemniej jednak należy zauważyć, że – jak ustalono w pkt 171 powyżej – skarżący wykazał, iż zdystansował się od reżimu syryjskiego. W takich okolicznościach Sąd uważa, że skarżący podniósł poważną wątpliwość co do powodów, które skłoniły go do uzyskania obywatelstwa libańskiego. Tymczasem, ponieważ twierdzenia dotyczące prania pieniędzy, przypomniane w pkt 205 powyżej, nie są poparte innymi konkretnymi dowodami, należy stwierdzić, że Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem, że skarżący wspierał reżim syryjski poprzez taką działalność.
- 209 W świetle ogółu powyższych ustaleń należy stwierdzić, że Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem, że skarżący udzielał wsparcia reżimowi syryjskiemu.

b) W przedmiocie czerpania korzyści z reżimu syryjskiego

- 210 Z uzasadnienia umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach wynika, że czerpał on korzyści w związku ze swoimi powiązaniem z reżimem syryjskim, które umożliwiły mu rozszerzenie działalności w sektorze nieruchomości.
- 211 Strony są zgodne co do tego, że ta część uzasadnienia umieszczenia w wykazie dotyczy głównie faktu, że skarżący uzyskał za pośrednictwem Phoenicia Tourism Company umowę z syryjskim ministerstwem turystyki na eksploatację gruntów w celu rozbudowy hotelu na wyspie Arwad i zarządzanie nim.
- 212 Ponadto, jak wynika z pkt 83 powyżej, Rada wykazała w sposób wymagany prawem, że za pośrednictwem Phoenicia Tourism Company skarżący zawarł umowę z syryjskim ministerstwem turystyki umożliwiającą mu rozbudowę i prowadzenie hotelu na wyspie Arwad. Skarżący zresztą tego nie kwestionuje.
- 213 Skarżący zaprzecza jednak, by czerpał korzyści z umowy zawartej z syryjskim ministerstwem turystyki, i podnosi zasadniczo, że poprzez tę umowę chciał przejąć kontrolę nad wywłaszczonymi gruntami należącymi wcześniej do jego rodziny i że ostatecznie nie zainwestował w projekt budowy hotelu na wyspie Arwad.
- 214 W tym względzie należy zauważyć, że z uwagi na sformułowanie uzasadnienia umieszczenia nazwiska skarżącego w przedmiotowych wykazach, przypomnianego w pkt 14 i 44 powyżej, konieczne jest, by Rada wykazała w sposób wymagany prawem, że to właśnie ze względu na powiązania z reżimem syryjskim uzyskał on umowę z syryjskim ministerstwem turystyki.
- 215 Tymczasem o ile strony są zgodne co do tego, że skarżący uzyskał umowę w wyniku przetargu, o tyle ani z artykułu zatytułowanego „Ministry of Tourism Awards New Contract to Manage Arwad Hotel” (Ministerstwo turystyki przyznaje nowy kontrakt na zarządzanie hotelem w Arwadzie), opublikowanego w dniu 26 listopada 2012 r. w witrynie internetowej „The Syria Report”, ani z żadnego innego dowodu zawartego w dokumencie WK 1755/2020 INIT nie wynika, że skarżący otrzymał zamówienie ze względu na szczególne powiązania z syryjskim reżimem. Innymi słowy, chociaż Rada udowadnia, że umowa została zawarta, to nie wykazuje ona, że w ramach tego postępowania przetargowego skarżący wykorzystał swoje powiązania z reżimem syryjskim w celu wygrania przetargu. W tym względzie nie można przyjąć, że sam fakt wygrania przetargu, nawet jeśli doprowadził on do zawarcia umowy z jednym z ministerstw syryjskiego reżimu, jest wystarczający, aby stwierdzić istnienie powiązań umożliwiających zainteresowanej osobie czerpanie korzyści z reżimu syryjskiego w rozumieniu art. 27 ust. 1 i art. 28 ust. 1 decyzji 2013/255, zmienionej decyzją 2015/1836.
- 216 W związku z tym Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem, że skarżący czerpał korzyści ze swoich powiązań z reżimem syryjskim w celu uzyskania umowy związanej z realizacją projektu turystycznego na wyspie Arwad i rozszerzenia w ten sposób swojej działalności w sektorze turystycznym.
- 217 Ponadto należy stwierdzić, że dowody przedstawione przez Radę nie pozwalają na zweryfikowanie, czy skarżący czerpał korzyści z zawartej w ten sposób umowy, pomijając samo zawarcie tej umowy.

- 218 Takie dowody byłyby jednak konieczne, ponieważ – jak wynika z pisma z dnia 25 lutego 2020 r. – umowa nie została jeszcze w pełni wykonana i nie miała zostać wykonana przed upływem kilku miesięcy, co uniemożliwia stwierdzenie, że skarżący czerpie korzyści z polityki prowadzonej przez reżim syryjski na wyspie Arwad w dziedzinie turystyki.
- 219 Ponadto, jak ustalono w pkt 179 powyżej, o ile nie jest możliwe stwierdzenie z całą pewnością, że skarżący zamierzał jedynie odzyskać wywłaszczone grunty, które należały wcześniej do jego rodziny, o tyle nie można również twierdzić, że miał stanowczy zamiar realizowania projektu turystycznego na wyspie Arwad, i to pomimo pisma z dnia 25 lutego 2020 r.
- 220 Okoliczność bowiem, że pismo zobowiązuje skarżącego do przedstawienia harmonogramu prac, które powinien zrealizować w celu wykonania umowy, w przeciwnym razie narażając się na działania prawne, nie może sama w sobie wystarczyć do wykazania, że skarżący rzeczywiście zamierzał zrealizować projekt turystyczny na wyspie Arwad.
- 221 W związku z tym Rada, na której spoczywa ciężar dowodu, nie jest w stanie wykazać, że skarżący zamierzał czerpać i rzeczywiście czerpał korzyści z reżimu syryjskiego poprzez umowę zawartą przez Phoenicia Tourism Company.
- 222 Ponadto należy zauważyć, że Rada odnosi się również do korzyści przyznanych skarżącemu przez reżim syryjski, jak wynika z artykułu w witrynie internetowej „Eqstad”. Należy jednak zauważyć, że w artykule tym dokonano rozróżnienia między sytuacją skarżącego przed 2011 r. i po nim. I tak, o ile prawdą jest, że artykuł wskazuje, iż skarżący uzyskał korzyści przed 2011 r., o tyle w odniesieniu do okresu po 2011 r. o tym nie wspomina. Przeciwnie, nawet jeśli artykuł pozostaje ostrożny co do charakteru powiązań istniejących między skarżącym a reżimem syryjskim, to odnotowano w nim, że skarżący wycofał się z Cham Holding i wyjechał do Libanu. W konsekwencji nie można uznać, że artykuł z witryny internetowej „Eqstad” potwierdza okoliczność, iż skarżący czerpał korzyści z reżimu syryjskiego w chwili przyjęcia zaskarżonych aktów.
- 223 W świetle powyższego należy stwierdzić, że Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem faktu, że skarżący czerpie korzyści z reżimu syryjskiego.

6. Wniosek

- 224 Z całości powyższych rozważań wynika, że Rada nie wykazała w sposób wymagany prawem zasadności powodu umieszczenia nazwiska skarżącego w spornych wykazach związanego z jego statusem wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii ani zasadności powodu umieszczenia jego nazwiska we wspomnianych wykazach dotyczącego powiązania z reżimem syryjskim.
- 225 Jedyne zarzut skarżącego należy zatem uwzględnić.

C. Wnioski w przedmiocie skargi i skutków temporalnych stwierdzenia nieważności zaskarżonych aktów

- 226 Ponieważ jedyny zarzut został uwzględniony, należy stwierdzić nieważność zaskarżonych aktów w zakresie, w jakim dotyczą one skarżącego.

- 227 W tym względzie Rada w ramach trzeciego żądania wniosła o to, by na wypadek stwierdzenia przez Sąd nieważności zaskarżonych aktów w zakresie, w jakim akty te dotyczą skarżącego, Sąd nakazał utrzymanie w mocy skutków decyzji 2020/719 w odniesieniu do skarżącego do czasu, gdy stwierdzenie częściowej nieważności rozporządzenia wykonawczego 2020/716 stanie się skuteczne.
- 228 Przede wszystkim, co się tyczy rozporządzenia wykonawczego 2020/716, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 60 akapit drugi statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, na zasadzie odstępstwa od art. 280 TFUE, orzeczenia Sądu o nieważności rozporządzenia stają się skuteczne dopiero po upływie określonego w art. 56 akapit pierwszy tego statutu terminu do wniesienia odwołania bądź – jeśli w terminie tym wniesiono odwołanie – od daty jego oddalenia.
- 229 W tych okolicznościach, w sytuacji braku odwołania, Rada dysponuje terminem dwóch miesięcy, przedłużonym o termin dziesięciu dni uwzględniający odległość, licząc od dnia zawiadomienia o niniejszym wyroku, by usunąć stwierdzone naruszenia poprzez przyjęcie, w stosownym przypadku, nowych środków ograniczających wobec skarżącego.
- 230 Następnie, co się tyczy decyzji 2020/719, należy stwierdzić, że decyzją Rady (WPZiB) 2021/855 z dnia 27 maja 2021 r. zmieniającą decyzję 2013/255 (Dz.U. 2021, L 188, s. 90) zastąpiono wykaz zawarty w załączniku I do decyzji 2013/255 od dnia 29 maja 2021 r. i przedłużono stosowanie środków ograniczających wobec skarżącego do dnia 1 czerwca 2022 r.
- 231 Tym samym obecnie skarżący jest objęty nowym środkiem ograniczającym. Wynika stąd, że stwierdzenie nieważności decyzji 2020/719 w zakresie, w jakim go ona dotyczy, nie prowadzi do usunięcia umieszczenia jego nazwiska z wykazu zawartego w załączniku I do decyzji 2013/255.
- 232 W konsekwencji nie jest konieczne utrzymanie w mocy skutków decyzji 2020/719.

W przedmiocie kosztów

- 233 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 234 W niniejszej sprawie, ponieważ Rada przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem skarżącego – obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się nieważność decyzji wykonawczej Rady (WPZiB) 2020/212 z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie wykonania decyzji 2013/255/WPZiB dotyczącej środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii, rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2020/211 z dnia 17 lutego 2020 r. wykonującego rozporządzenie (UE) nr 36/2012 w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii, decyzji Rady (WPZiB) 2020/719 z dnia 28 maja 2020 r. zmieniającej decyzję 2013/255/WPZiB dotyczącą środków ograniczających skierowanych przeciwko Syrii i rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2020/716 z dnia 28 maja 2020 r. wykonującego rozporządzenie (UE) nr 36/2012 w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii w zakresie, w jakim akty te dotyczą Abdelkadera Sabry.**
- 2) **Rada Unii Europejskiej zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Gervasoni

Frendo

Martín y Pérez de Nanclares

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 marca 2022 r.

Podpisy

Spis treści

I. Okoliczności powstania sporu i okoliczności faktyczne zaistniałe po wniesieniu skargi	2
II. Postępowanie i żądania stron	4
III. Co do prawa	6
A. W przedmiocie dopuszczalności załączników do złożonego przez skarżącego wniosku o przyznanie dodatkowego czasu na wystąpienie	6
B. Co do istoty	6
1. Rozważania wstępne	6
2. W przedmiocie powodów umieszczenia w wykazie i określenia kryteriów umieszczenia w wykazie	7
3. W przedmiocie dowodów	8
4. W przedmiocie statusu wiodącego przedsiębiorcy działający w Syrii	13
a) W przedmiocie interesów gospodarczych skarżącego w sektorze morskim	13
b) W przedmiocie interesów gospodarczych skarżącego w sektorze turystyki	17
c) W przedmiocie pozostałych interesów handlowych skarżącego	19
d) W przedmiocie stanowisk skarżącego w różnych organach i instytucjach	21
e) Wniosek dotyczący statusu skarżącego jako wiodącego przedsiębiorcy działającego w Syrii	23
f) W przedmiocie powiązań z reżimem syryjskim	23
5. W przedmiocie powiązania z reżimem syryjskim	31
a) W przedmiocie wsparcia gospodarczego i finansowego udzielanego reżimowi syryjskiemu	32
b) W przedmiocie czerpania korzyści z reżimu syryjskiego	35
6. Wniosek	36
C. Wnioski w przedmiocie skargi i skutków temporalnych stwierdzenia nieważności zaskarżonych aktów	36
W przedmiocie kosztów	37